

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

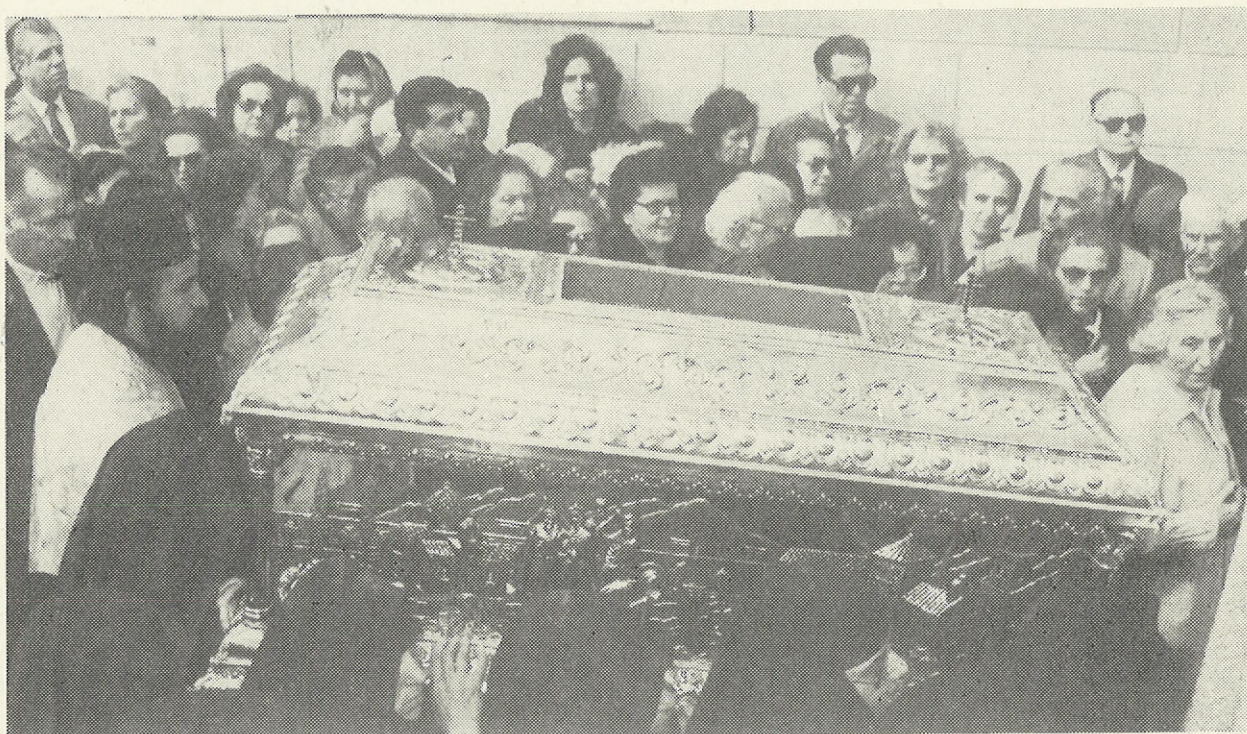
ΕΤΟΣ ΛΔ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1986

ΑΡΙΘ. 5

Η ΑΘΗΝΑ ΤΙΜΗΣΕ ΤΗΝ «ΚΥΡΑ», ΤΗΣ

Με ξεχωριστή λαμπρότητα (άγρυπνία, παρακλήσεις, μνημόσυνο, έσπερινούς, άρτοκλασίες, άρχιερατική Θ. Λειτουργία) τιμήθηκε φέτος ή ιερά μνήμη τής προστάτιδος των Άθηνών Όσιομάρτυρος Φιλοθέης. Τό τίμιο λείψανό της σέ νέα μεγαλοπρεπή, άσημένια λάρνακα έναποτέθηκε στό άριστερό κλίτος τού Καθεδρικού Ναού γιά μόνιμη προσκύνησι καί άγιασμό τών πιστών. Μαζί με τήν ιερά εικόνα τής άγίας λιτανεύτηκε, τήν κυριώνυμη μέρα τής έορτής της στίς όδους Μπενιζέλου - Άδριανού, όπου τό σπίτι πού γεννήθηκε, καί άγίας Φιλοθέης όπου ήταν τό μοναστήρι της (σημερινή Άρχιεπισκοπή), με τήν παρουσία πλήθους λαού, με έπικεφαλής τόν δήμαρχο Άθηναίων.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ή Άθήνα τιμά τήν «Κυρά» της. — Εύαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Διακονία άγάπης. — Μητροπ. Πατρών Νικοδήμου, Θεομητορικόν έορτολόγιον. — Ίωάννου Φουντούλη, Άπαντήσεις σέ λειτουργικές, κανονικές καί άλλες άπορίες. — Πρεσβ. Άντ. Άλεβιζοπούλου, Ή Έκκλησία δρᾶ μέσώ τών μελών της. — Άλεξ. Μ. Σταυροπού-

λου, Ραδιοτηλεόραση καί Έκκλησία. — Πρεσβ. Ν. Σκιαδαρέση, Ή Έκκλησία μπροστά στή Χιλιαστική πρόκληση. — Πρεσβ. Έλευθ. Πετριτσόπουλου, Προσπάθεια τής Έκκλησίας στήν έθελοντική αίμοδοσία. — Έπίκαιρα. — Εύαγγέλου Π. Λέκκου, Ειδήσεις πού ενδιαφέρουν τούς έφημερίους.

ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΑΓΑΠΗΣ*

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Μακαριώτατε,

Ἐπιτρέψτε νὰ προσθέσω, ὅτι πρέπει νὰ καταστῆ συνειδητό, ὅτι οἱ Ὑπηρεσίες τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, ὅπως καὶ οἱ κρατικοὶ φορεῖς τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου θὰ ἀπαλλάσσονταν ἀπὸ μεγάλο φόρτο ἐργασίας, ἐὰν ἀφυπνιζόταν καὶ καθίστατο περισσότερο ἐνεργὸς ἡ διακοινική συνείδησις ὁλοκλήρου τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος μέσα στις διαφορὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐνορίες. Μὲ κατάλληλη ὀργάνωσι θὰ ἦταν δυνατὸν οἱ ἐνορίες νὰ ἐπισημαίνουσι τὶς περιπτώσεις τῶν πραγματικῶς πασχόντων καὶ νὰ τὶς ἀντιμετωπίζουσι ἀποτελεσματικῶς, ὅταν μάλιστα θὰ εὑρισκαν καὶ τὸν τρόπο νὰ κινητοποιοῦν καταλλήλως καὶ νὰ εὐαισθητοποιοῦν τοὺς εὐπορωτέρους πρὸς συμμετοχὴν τους στὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. Εἶναι καιρὸς νὰ κατανοηθῆ ὅτι ἐφ' ὅσον σὲ πολλὰς «χριστιανικὰς» ἐνορίας ἀρκετοὶ ὑποσιτίζονται ἢ πεθαίνουν ἀπὸ πείνα, γιὰτὶ δὲν μποροῦν νὰ ἐξασφαλίσουσι λίγα ὄσπρια καὶ λίγο λάδι ἢ καὶ αὐτὸ τὸ ψωμί· ἐφ' ὅσον πολλοὶ ὀδηγοῦνται στὸν θάνατο, γιὰτὶ δὲν μποροῦν νὰ ἐξασφαλίσουσι ἓνα φάρμακο ἢ ἓνα κρεβάτι τρίτης θέσεως σ' ἓνα νοσοκομεῖο· ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι πολλὰς παραστρατημέναις θυγατέρας καὶ πολλοὶ ἄσωτοι υἱοί, γιὰτὶ δὲν παρουσιάζεται ἓνα στοργικὸ ἀδελφικὸ χέρι νὰ τοὺς συγκρατήσῃ· ἐφ' ὅτον συμβαίνουσι ὅλα αὐτὰ καὶ ἐμεῖς οἱ λεγόμενοι Χριστιανοὶ κοιμώμαστε ἡσυχὰ ἀδιαφορώντας γιὰ τὴν ἀπαράδεκτη αὐτὴν κατάστασι, αὐτὸ σημαίνει πὼς ἔχομε πέτρινη καρδιά, ποὺ δὲν ἔχει καμιὰ σχέσι μὲ τὴν ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσι. Γιὰ μᾶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀληθεύουσι τὰ λόγια, ποὺ λέγει ὁ Θεὸς μὲ τὸ στόμα τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ: «Θὰ σᾶς δώσω καινούρια καρδιά καὶ θὰ βάλω μέσα σας νέο πνεῦμα· θὰ ἀποσπάσω ἀπὸ τὴν σάρκα σας τὴν πέτρινη

καρδιά καὶ θὰ σᾶς δώσω σάρκινη καρδιά» (Ἰεζ. λστ', 26). Μόνον μὲ τὴν καινούρια σάρκινη αὐτὴ καρδιά μπορούμε νὰ συμπονοῦμε τὸν Χριστὸ στὸ πρόσωπο τῶν πασχόντων ἀδελφῶν Του.

Μιὰ τέτοια σάρκινη, εὐαίσθητη καὶ συμπονοῦσα καρδιά πάλλεται καὶ σκιρτᾷ μέσα σὲ ὅλους, ποὺ ἀποτελοῦν τὴν φάλαγγα τῶν ἐκλεκτῶν μελῶν τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος (κλήρου καὶ λαοῦ) τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὅπως καὶ τῶν λοιπῶν Ἱ. Μητροπόλεων, ποὺ ἔχουσι ἐνταχθῆ ὑπὸ τὴν χριστιανικὴ σημαία τῆς ἀγάπης.

Στὴ φάλαγγα αὐτὴ ἀνήκετε καὶ ὅλοι ἐσεῖς, σεβαστοὶ Πατέρες, Κυρίες, Δεσποινίδες καὶ Κύριοι, ποὺ ἔχετε αὐτοστρατευθῆ στὸ διακοινικὸ καὶ ἀλτροῦστικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ὅπως ἡ ἀπαλὴ βροχὴ μὲ ἀναρίθμητες ἀφανεῖς σταγόνες πέφτει ἐξ οὐρανοῦ καὶ διαποτίζει τὴ γῆ καὶ σ' ἀναρίθμητα φυτὰ χαρίζει δροσιά, δύναμι, ζωτικότητα, λουλούδια καὶ καρπούς, ἔτσι καὶ ἐσεῖς, τὰ στελέχη τῶν Κέντρων τῆς Ἐνοριακῆς Ἀγάπης, μὲ τὴν — γεμάτη ἀπὸ αὐτοθυσίαν καὶ αὐταπάρνησι — ἀθρόυβη ἐκδήλωσι τοῦ πνεύματος τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης, ἐμποτίζεται τοὺς συνενορίτες καὶ συνανθρώπους σας μὲ τὶς σταγόνες τῆς θείας παρηγοριᾶς καὶ δυνάμεως, ἐνσταλάζετε στις καρδιὰς τῶν πονεμένων καὶ θλιμμένων τὸ βάλαμο τῆς θείας ἀγάπης καὶ τοῦ ἐλέους, ἀπαμβλύνετε τὴν ὀξύτητα τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου καὶ τῆς δυστυχίας καὶ γίνεσθε πρωτοπόροι καὶ ρηξικέλευθοι σκαπανεῖς τοῦ ἔργου τῆς ἐξυγιάνσεως καὶ ἀνακαινίσεως τῆς κοινωνίας ὑπὸ τὴν στοργικὴ Πρόνοιαν τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας.

Εὐχομαι ὁλοψύχως ὁ Δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ, μὲ τὶς εὐχὰς τοῦ Μακαριωτάτου, νὰ εὐλογησῆ τὶς εὐγενικὰς προσπάθειάς σας καὶ νὰ χαρίσῃ σ' αὐτὰς ἑκατονταπλασίονα καρποφορία.

(Τέλος)

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 50 τοῦ ὑπ' ἀρ. 4 τεύχους.

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΟΝ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

IV. ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

7. ΔΕΝ ΑΓΝΟΕΙ ΤΑΣ ΑΝΑΓΚΑΣ ΜΑΣ

«Κύριε, οὐ μέλει σοι διὰ τὴν ἀδελφὴν μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν;».

Α'

Τολμηρὸν τὸ ἐρώτημα, ὅταν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Χριστόν. Ἡ Μάρθα ἐν τούτοις, εἰς μίαν στιγμήν πού αἱ πολλαὶ φροντίδες διὰ τὴν περιποίησιν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν μαθητῶν Του στὸ σπίτι τῆς τὴν ἐπίεζαν, καὶ δὲν ἐπαρκοῦσε νὰ τὰς προλάβῃ μόνη τῆς, διετύπωσε τὸ παράπονον, ὅτι ἡ ἀδελφὴ τῆς Μαρία δὲν τὴν βοηθοῦσε εἰς τὰς ἀπαραιτήτους προετοιμασίας. Καί, χωρὶς νὰ μετρήσῃ καλὰ τὰ λόγια τῆς, εἶπε πρὸς τὸν Χριστόν· «Κύριε, οὐ μέλει σοι διὰ τὴν ἀδελφὴν μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν;» Ὑπόδειξέ τῆς νὰ με βοηθήσῃ. Πῶς μπορεῖ ὅμως νὰ λεχθῇ πρὸς τὸν Χριστόν, «Κύριε, δὲ σὲ μέλει;...».

Λέγεται ἐν τούτοις ἀπὸ πολλοὺς. Ἐκφράζει τὸ φρόνημα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος, ὅταν δυσκολεύεται εἰς τὴν ζωὴν του, διὰ τὴν ἀντικειμενίαν τῶν προβλημάτων του, καὶ ὅταν διάφορα δυσάρεστα τοῦ συμβαίνουν, ἐκστομίζει ὅσον παράπονον — ἀν' ὅχι ὅσον γογγυσμὸν — τὰ λόγια αὐτά· «Θεέ μου, δὲν σὲ μέλει πού δοκιμάζομαι καὶ θλίβομαι καὶ ὑποφέρω;» Ὑπάρχουν δὲ καὶ ἄλλοι πού γενικεύουν τὸ παράπονον καὶ προχωροῦν μέχρι τοῦ σημείου νὰ λέγουν· «μᾶς ξέχασε ὁ Θεός! Δὲν νοιάζεται γιὰ μᾶς ὁ Ὑψίστος!»

Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα, καὶ τὴν διόρθωσιν τοῦ ὄχι ὀρθοῦ αὐτοῦ φρονήματος, θὰ μᾶς τὴν ὑποδείξῃ ἡ Παναγία, τῆς Ὅποίας τὴν Κοίμησιν ἐορτάζομεν.

1. Ἐκεῖνη εἶχε προσωπικὴν πείραν, ἀπὸ τὴν ζωὴν Τῆς, ὅτι ὁ Παναγάθος Θεὸς ἐνδιαφέρεται στοργικώτατα διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας εἶχε μείνει ὀρφανή· καὶ ἐμεγάλωσε χωρὶς οἰκογενειακὴν προστασίαν. Ἦξερε ἐπομένως ὅτι τὰ πάντα τὰ ὄφειλεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν πρόνοιάν Του.

Εἶχεν ἐπιφυλάξει εἰς Αὐτὴν ὁ Θεὸς ἰδιαιτέραν εὐνοίαν καὶ προστασίαν. Καὶ ἐμεγάλωσε εἰς ἓνα ἱερὸν καὶ ἅγιον περιβάλλον — τὸ περιβάλλον τοῦ Ναοῦ — μετὰ τὴν φροντίδα τῶν ἱερέων καὶ τὴν συμπαραστάσιν σεβασμιῶν προσώπων πού ἀνέλαβον τὴν ἠθικὴν αὐτῆς προστασίαν. Ὁ Θεὸς λοιπὸν, ὁ Ὅποῖος δὲν τὴν ἄφησεν εἰς τὸ κενόν, ἀλλὰ τὴν ἐκάλυψε κατὰ πάντα, ἦτο βεβαία ὅτι τὴν ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν πατρικὴν Του μέριμναν, ὥστε νὰ εἶναι ἀσφαλῆς. Ὁ ἐπουράνιος Πατὴρ «ὁ ρ φ α ν ο ν κ α ι χ ή ρ α ν ἄ ν α λ ή ψ ε τ α ι» μετὰ πλήρη προστασίαν (Ψαλ. 145,9). Πολὺ δὲ περισσώτερον ἔκεινεν τὴν Ὅποιαν προητοίμαζε νὰ γίνῃ Μητέρα τοῦ Υἱοῦ Του διὰ νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἄνθρωπος. Ἦτο ἀδιανόητον δι' Αὐτὴν νὰ ἀνησυχῇ διὰ τὸ παραμικρόν, διότι ἐπίστευεν ἀκλονήτως ὅτι ὁ Παναγάθος προνοεῖ καὶ δὲν ἀδιαφορεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων — ὄλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν «ἐλαχίστων».

Αὐτὴ ἡ πεποίθησις συνώδεε διὰ παντός τὴν Παναγίαν. Καὶ τὰ γεγονότα ἐδικαίωσαν πάντοτε αὐτὸ τὸ φρόνημα καὶ βίωμά Τῆς.

Καὶ εἰς ὥρας χαρᾶς καὶ εἰς ὥρας θλίψεως καὶ πόνου εἶχεν ἀμείωτον τὴν αἴσθησιν τῆς θεϊκῆς προστασίας καὶ ἀντιλήψεως. Καὶ τὴν ἐξεδήλωνεν αὐθορμητικῶς. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν, ἀπὸ τὰς εὐχαρίστους στιγμῆς, τὸ πρόβλημα πού ἐδημιουργήθη εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ οἴνου εἰς τὸν γάμον. Ἦτο τόσον βεβαία ἡ Παναγία, ὅτι καὶ τὸ μικρὸν αὐτὸ πρόβλημα τῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ ἀφήσῃ ἀδιάφορον τὸν Χριστόν, ὥστε, παρὰ τὴν ἀρχικὴν ἐπιφύλαξιν Του («οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου»), προσεξοφλεῖ τὴν εὐλογίαν Του καὶ τὴν θαυματουργικὴν λύσιν πού ἐν τέλει ἔδωκεν ὁ Χριστός, μετὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον ἐκλεκτὸν καὶ ἄφθογον.

Ἀλλὰ ἡ πεποίθησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Κυρίου θὰ ἀποκορυφωθῇ εἰς μίαν στιγμήν ἐξόχως ὀδυνηρὰν δι' Αὐτὴν. Τὴν ἀπόλυτον ἐπιβεβαίωσιν τῆς προνοίας Του ἔλαβε κάτω ἀπὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Υἱοῦ Τῆς. Δὲν ἐπρόφρασε κἄν νὰ ἀφήσῃ τὴν σκέψιν τῆς, νὰ ἀσχοληθῇ μετὰ τὸ ἐφεξῆς δικό τῆς πρόβλημα. Διότι εὐθὺς ἦκουσε τὸ πικραμένο ἐκ τῆς χολῆς στόμα Του καὶ τὰ στεγνὰ ἐκ τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγωγίας χεῖλη Του νὰ προφέρουν λέξεις προστασίας δι' αὐτὴν.

Τὰ γνωστὰ ἐκεῖνα λόγια Του, πρὸς Αὐτήν· «γύναϊ, ἴδε ὁ υἱὸς σου»· καὶ πρὸς τὸν ἠγαπημένον Του μαθητήν· «ἴδοὺ ἡ μήτηρ σου».

Ἀποδείξεις τρανώταται, ὅτι ὁ Κύριος ἐνδιαφέρεται καὶ προνοεῖ διὰ τὰς δυσκολίας καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν πού ἀγαπᾷ καὶ Τὸν ἀγαποῦν, ὅχι μόνον τὰς μεγάλας καὶ σοβαράς, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὰς μικράς καὶ λεπτομερειακάς. «Καὶ θρῖξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὁμῶν οὐ μὴ ἀπόληται» (Λουκ. κα' 18. Πράξ. κζ' 34).

2. Μὲ αὐτὴν τὴν προσδοκίαν καὶ προοπτικὴν ὁ πιστὸς χριστιανὸς ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας καὶ ζητεῖ τὴν παρέμβασίν Της πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, «ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ἡμῶν» (Α' Πέτρ. ε' 7).

Αὐθόρμητος ἔρχεται εἰς τὸν εὐσεβῆ ἄνθρωπον, εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις τῆς ζωῆς του, ἡ σκέψις· ἂν ἦτο κοντὰ μου αὐτὴν τὴν ὥραν ἡ Παναγία, θὰ ἔτρεχα πρὸς Αὐτήν καὶ θὰ Τὴν παρακαλοῦσα διὰ τὸ πρόβλημα μου, νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Υἱὸν Της τὴν αἰσίαν δι' ἐμέ λύσιν.

Αὐτὴ δὲ ἡ ἀφελότης τῆς καρδίας τοῦ πιστοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν προστρέχει πρὸς τὴν Παναγίαν, πηγάζει ἀπὸ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου, ὁ Χριστὸς, μᾶς βλέπει ὡς ἀδελφούς του καὶ «οὐκ ἐπισχύνηται ἀδελφούς... καλεῖν» (Ἐδρ. β' 11). Καὶ καθ' ὅμοιον τρόπον ἡ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ εἶναι μητέρα καὶ ὄλων τῶν λογιζομένων ὡς ἀδελφῶν τοῦ Υἱοῦ Της. Ἡ μητρικὴ Της καρδιά ἐκδηλώνει ἀμέριστον ἀγάπην πρὸς ἡμᾶς· καὶ καλύπτει μὲ μητρικὸν ἐνδιαφέρον τὰ αἰτήματά μας.

Μὴ ἀμφιβάλλωμέν ποτε, ὅτι Τὴν ἔχομεν «μεσίτριαν πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Θεόν». Καὶ αἱ προσβεῖαι Της, πού γίνονται μὲ πολλὴν μητρικὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην καὶ πολλὴν πρὸς τὸν Χριστόν μητρικὴν παρρησίαν, «πολὺ ἰσχύουσιν»· «ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ἡμῶν».

3. Πῶς συμβαίνει ὅμως, εἰς πολλὰς περιπτώσεις, τὰ πράγματα νὰ μὴ ἐξελισσῶνται κατὰ τρόπον εὐχάριστον δι' ἡμᾶς; Δὲν εἶναι σπάνιον, πράγματι, νὰ μένουν ἄλυτα ὠρισμένα προβλήματα μας, καὶ ἀνοικονόμητοι αἱ ἀνάγκαι, καὶ δυσμενῆς ἡ ἔκθεσις ἀσθενειῶν καὶ ἄλλων ἀνεπιθυμητῶν γεγονότων πού μᾶς ἀφοροῦν. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐνδιαφέρεται, ἢ ὅτι ἡ Παναγία δὲν μᾶς ἀκούει, ἢ δὲν εἰσακούεται.

Πολλὲς φορές τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ δὲν συμπίπτει μὲ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὰς παρακλήσεις μας. Καὶ μία ἀντίθετος ἔκθεσις τῶν πραγμάτων ἔχει κάποιον λόγον. Ποτὲ δὲν γίνεται ἐρήμιον τοῦ Θεοῦ. Οὔτε ἐν ἀπουσίᾳ τῆς προνοίας Του καὶ τῆς ἀγαθότητος καὶ φιλοανθρωπίας Του. Ἄλλ' εἴτε δὲν εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον μας τὸ αἰτούμενον —δὲν ἀνήκει εἰς τὰ «καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν»— εἴτε ὁ Πανάγαθος, μὲ κάποια δοκιμασίαν πού ἐπιτρέπει, «παίδεύει (μᾶς παιδαγωγεῖ) ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μετ' ἀλαθεῖν τῆς ἀγίότητος αὐτοῦ» (Ἐδρ. ιβ' 10).

Τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ εἶναι μακρᾶς πνοῆς. Ἐνῶ ἡμεῖς μυωπάζομεν, ὁ Θεὸς βλέπει τὰ πράγματα πολὺ εὐρύτερα. Καὶ πολλὰς φορές διαπιστώνομεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐφύλαξεν ἀπὸ κάτι χειρότερον, πού δὲν τὸ ἐφανταζόμεθα.

Ὁ εὐσεβὴς ἄνθρωπος, καὶ ὅταν τοῦ συμβῇ κάτι δυσάρεστον καὶ ὀδυνηρόν, συνηθίζει νὰ λέγῃ· «Θεέ μου, μὴ χειρότερα!» Καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη πού χαρακτηρίζονται ὡς «δυστυχήματα» σκέπτεται, ὅχι τί ἔπαθεν, ἀλλὰ τί δὲν ἔπαθεν. Ἀπὸ τί ἄλλο δηλ. φοβερόν καὶ ἀνεπανόρθωτον τὸν ἐφύλαξεν ὁ Θεός, πού θὰ μπορούσε νὰ ἔχη συμβῆ εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην τοῦ κινδύνου πού διέτρεξε καὶ τῆς ζημίας πού ὑπέστη. Καὶ ἔχει τὴν ψυχικὴν δύναμιν νὰ εἴπῃ, παρὰ τὸ λυπηρὸν συμβάν, «ὁ ὄξια Σοι, ὁ Θεός», ὅπως ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν μέσῳ τῶν ἀλληπαλλήλων περιπετειῶν του ἔλεγε· «ὁ ὄξια τῷ Θεῷ, πάντων ἐνεκεν».

Ἡ Παναγία ὑπῆρξε τέλειον ὑπόδειγμα δι' ἡμᾶς, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Ὑπόδειγμα ἀγιότητος. Ὑπόδειγμα πίστεως καὶ ἐλπίδος εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν πρόνοιάν Του. Ὑπόδειγμα ἐγκρατείας καὶ ὑπομονῆς εἰς τὰ τόσα δεινὰ πού ἀντιμετώπισεν... Ἄς εἶναι ὁδηγὸς μας καὶ πρότυπον πρὸς μίμησιν, ὥστε καὶ ἡμεῖς, στηριζόμενοι μὲ ἀκλόνητον πίστιν καὶ ἐλπίδα εἰς τὸν Παντοδύναμον καὶ Πανάγαθον Θεόν, καὶ ἰδιαίτερος φροντίζοντες νὰ εἶναι εὐάρεστα εἰς τὸν Θεὸν τὰ αἰτήματά μας, νὰ εἰρηνεύομεν καὶ νὰ ἔχωμεν τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας, «πᾶσαν τὴν μέριμναν ἡμῶν ἐπιρριψάμετες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ἡμῶν», διὰ τῶν πρεσβειῶν ἐξαίρετως τῆς Παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδοξοῦ Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου».

8. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΜΑΣ

«Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν;».

Β'

Τὸ παράπονον αὐτὸ τῆς Μάρθας δὲν ἔμεινε χωρὶς ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ἄν προσέξωμεν —καὶ ἂν ἐμβαθύνωμεν— εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, πού ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ σημερινοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, θὰ κατανοήσωμεν ὅτι τὰ λεχθέντα ὑπ' Αὐτοῦ πρὸς τὴν Μάρθαν δὲν ἀφίγουν τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν, ὅτι ὅλα μας τὰ προβλήματα ἐνδιαφέρουν τὸν Χριστόν.

1. Κατ' ἀρχὴν δὲν ὑπάρχει ζήτημα, πού νὰ ἐνδιαφέρῃ καὶ νὰ ἀπασχολῇ τὸν ἄνθρωπον, καὶ νὰ ἀφίγῃ ἀδιάφορον τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς εἶναι «ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Ἐὰν δὲ οἱ ἄνθρωποι, ὅταν εἶναι πατέρες καὶ γονεῖς, δὲν ἀδιαφοροῦν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν παιδιῶν των, πολὺ περισσότερον ὁ ἐπουράνιος Πατὴρ φροντίζει πατρι-

κώτατα και στοργικώτατα διά τὰ τέκνα Του. «Ο Ἰ-
δεν δὲ Π α τ ῆ ρ ἡ μ ῶ ν ὧ ν χ ρ ε ί α ν
ἔ χ ο μ ε ν π ρ ὸ τ οῦ ἡ μ ᾶ ς α ἰ τ ῆ σ α ἰ
α ὑ τ ὸ ν» (Ματθ. ς' 8) καὶ φροντίζει μέχρι καὶ τῶν
ἐσχάτων λεπτομερειῶν.

«Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐ-
φείσατο... πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐ-
τῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται;»,
παρατηρεῖ ὁ Ἄπ. Παῦλος (Ρωμ. η' 32). Ἄφου δηλ.
ἔκανε δι' ἡμᾶς ὁ Θεὸς τὴν μεγίστην θυσίαν τοῦ μονο-
γενοῦς Του υἱοῦ, ἀσφαλῶς καὶ ὅσα ἄλλα μᾶς εἶναι ἀπα-
ραίτητα θὰ μᾶς τὰ χάριση ἄφθονα.

Αὐτὸς δὲ ὁ Χριστὸς μᾶς δεθαίῳνει τὸ ἐκπληκτικὸν
ἐκείνο: «ὡ μ ῶ ν δ ἔ καὶ α ἰ τ ρ ῖ χ ε ς τ ῆ ς
κ ε φ α λ ῆ ς π ᾶ σ α ἰ ἡ ρ ι θ μ η μ ἔ ν α ἰ ε ἰ σ ῖ !
(Ματθ. ι' 30). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι καὶ τὸ ἐλάχιστον
δὲν πρόκειται νὰ μᾶς συμβῆ ἢ νὰ μᾶς λείψῃ, χωρὶς τὸ
θέλημά Του.

2. Ἄλλὰ θὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὰ λεχθέντα πρὸς τὴν
Μάρθαν.

Τὸν ἔδλεπεν ἐκείνη νὰ μὴ ἐπιμείνῃ καὶ νὰ μὴ
τὴν διευκολύῃ εἰς τὸ προφανὲς πρόβλημά της, ἀλλὰ
νὰ τὴν ἀφίγη νὰ ἀσχοληταί μόνη της μὲ ὅλας τὰς φρον-
τίδας τοῦ οἴκου καὶ τῆς φιλοξενίας, χωρὶς νὰ ὑποδει-
κνύῃ καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν της νὰ τὴν βοηθήσῃ. Καὶ
διαμαρτύρεται: «Κ Ὑ ρ ῖ ε, ο ὐ μ ἔ λ ε ἰ σ ο ἰ
ὅ τ ι ἡ ἀ δ ε λ φ ῆ μ ο υ μ ὄ ν η ν μ ε κ α-
τ ἔ λ ι π ε δ ι α κ ο ν ε ἶ ν; Ε ἰ π ἔ ο ὕ ν α ὑ-
τ ῆ, ἴ ν α μ ο ἰ σ υ ν α ν τ ι λ ᾶ θ η τ α ἰ.»

Καὶ ὁ Κύριος τί ἀπήντησε;

Πρῶτον τῆς ὑπέδειξεν ὅτι «μ ε ρ ῖ μ ν ᾱ κ α ἰ
τ υ ρ δ ᾶ ζ ῖ ε π ε ρ ῖ π ο λ λ ᾶ».

Αὐτὴ ἡ ὑπόδειξις εἶναι ἤδη ἀπάντησις καὶ θετικὴ
βοήθεια πρὸς αὐτήν.

Τὴν βοηθεῖ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν εἶναι ἀπαραίτητοι
τόσαι φροντίδες καὶ κόποι· διότι καὶ ἀπλουστερά καὶ
λιτοτέρα φιλοξενία τοῦ εἶναι εὐπρόσδεκτος.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰσάγει εἰς τὴν ζωὴν μας
τὸ μέτρον. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ὀμιλήσῃ εἰς τὴν γλῶσσαν
τῶν ἀρχαίων προγόνων μας, θὰ ἔλεγε περίπου τὸ «μηδὲν
ἄγαν» καὶ τὸ «μέτρον ἄριστον». Ἄλλ' ὑπερέβαλε τὰ σο-
φᾶ ἐκεῖνα ἀποφθέγματα, μὲ τὸ ἰδικόν Του ἀνεπανάλη-
πτον «ἐ ν ὅ ς δ ἔ ε σ τ ι χ ρ ε ἰ α». Μὲ αὐτὸ
ὑποδεικνύει, εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν, ἀλλὰ
καὶ γενικῶς, τὴν μείωσιν τῶν «μερμηνῶν» καὶ τὴν ἐλά-
φρυνσιν τῶν κόπων καὶ τῶν περισπασμῶν, εἰς τὰ εὐλο-
γα ἔρια — καὶ ἔτσι ἀπομακρύνει τὸ ἄγχος. Ἐξ ἄλλου
ἡ ὑπόδειξις του δὲν ἀναφέρεται ἀπλῶς εἰς τὴν ποσότη-
τα καὶ τὴν ἀφθονίαν (τὸ γνωστὸν χαρακτηριστικὸν τῆς
συγχρόνου καταναλωτικῆς κοινωνίας)· ἀλλὰ τὸ «ἐ-
ν ὅ ς ε σ τ ι χ ρ ε ἰ α» εἶναι περισσότερο δεικτικὴ
ποιότητος. Στρέφει τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων πρὸς
τὰ «κρεῖττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας» (Ἐδρ. ς' 9),
ὅπως θὰ διατυπώσῃ ἀργότερον τὸ πρᾶγμα ὁ θεὸς Ἄ-
πόστολος.

3. Ὑπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἶπεν εἰς τὴν συνέχειαν
πρὸς τὴν Μάρθαν ὁ Κύριος, ὅτι ἡ «Μ α ρ ῖ α τ ῆ ν
ἄ γ α θ ῆ ν μ ε ρ ῖ δ α ἔ ξ ε λ ἔ ξ α τ ο», παρα-

καθημένη καὶ ἀκούουσα τὸν λόγον Του. Καθορίζει ἔτσι
μῖαν προτεραιότητα εἰς τὰ πνευματικὰ ἐγδιαφέροντα
τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόδειξις δὲν εἶναι καθόλου
ἄσχετος πρὸς τὸ πρόβλημα τῆς Μάρθας, ποῦ εἶναι καὶ
γενικώτερον πρόβλημα ὄλων μας. Μᾶς ὑποδεικνύει τὴν
ἀνάγκην τῆς τονώσεως τοῦ ψυχικοῦ παράγοντος, ὡς
λύσιν καὶ διέξοδον εἰς διάφορα προβλήματα, ποῦ δια-
φορετικὰ μένουν ἄλυτα.

Δὲν εἶναι πάντοτε ζήτημα ὕλικῶν μέσων καὶ ὕλικῆς
συμπαραστάσεως ἢ λύσεως τῶν προβλημάτων μας. Ὑ-
πάρχουν πολλὰ πράγματα καὶ γεγονότα εἰς τὴν ζωὴν
ποῦ ἀντιμετωπίζονται κυρίως μὲ πνευματικὰ ἀποθέμα-
τα. Αὐτὰ τὰ ἀποθέματα ἀποθησαυρίζει ὡς «ἄ γ α θ ῆ ν
μ ε ρ ῖ δ α, ἢ τ ι ς ο ὐ κ ἀ φ α ἰ ρ ε θ ῆ σ ε τ α ἰ
ἄ π' α ὑ τ ῆ ς» ἡ ἀδελφὴ τῆς Μάρθας, ἡ Μαρία,
ἐπωφελουμένη τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ. «Ἐ σ τ ι
δ ἔ π ο ρ ῖ σ μ ὸ ς μ ἔ γ α ς ἡ ε ὑ σ ἔ β ε ἰ α
μ ε τ ᾶ α ὑ τ α ρ κ ε ἰ α ς», θὰ εἶπῃ πάλιν μὲ πνεῦ-
μα Χριστοῦ ὁ Ἀπόστολος (Α' Τιμ. ς' 6). Καὶ θὰ το-
νίσῃ τὴν μεγάλην δύναμιν ποῦ ἔχει ὁ πιστὸς εἰς τὴν
ἀντιμετώπισιν δραματικῶν περιστάσεων, ἐν ἀντιθέσει
πρὸς τοὺς «λοιποὺς τοὺς μ ἢ ἔ χ ο ν τ α ς ἔ λ π ἰ-
δ α» (Α' Θεσ. δ' 13) εἰς Χριστόν.

Οὕτως οἱ ἀπαντητικοὶ λόγοι τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν
Μάρθαν χαράσσουν ὠρισμένας ἀρχὰς καὶ ἐμπνέουν φρό-
νημα πνευματικόν. Παρέχουν εἰς πάντα ἄνθρωπον κρι-
τήρια καὶ μέτρα «καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς
ἡμῶν», ἵνα δι' αὐτῶν καθοδηγήται καὶ κατευθύνεται
ὁ πιστὸς εἰς τὰ ἀπασχολοῦντα αὐτὸν πράγματα τοῦ βίου.

Αὐτὸς δὲ ὁ τρόπος εἶναι ἔμμεσος, ἀλλὰ θετικὴ καὶ
πραγματικὴ, βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς δυσχερεῖς ἡμῶν
περιστάσεις. Πολλὰκις ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ σοφία τοῦ
Θεοῦ κρίνει ἐπωφελέστερον, ἀντὶ ἀμέσου ἐπεμδάσεως
Του καὶ ἄνωθεν ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων μας (γε-
γονὸς καὶ τοῦτο ὄχι σπάνιον), νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ὁ ἐν-
διαφερόμενος ἄνθρωπος τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ πρέπον, ἀκο-
λουθῶν γραμμὴν θεοχάρακτον, καὶ ἐνεργῶν μὲ εὐαγ-
γελικὸν πνεῦμα καὶ θεοφώτιστον κατεύθυνσιν. Μὲ κρι-
τήρια καὶ μέτρα «μ ὀ ν ο ν ἐ ν Κ υ ρ ῖ φ» (Α'
Κορ. ς' 39).

Αὐτὰ δεδαίως προϋποθέτουν πνευματικότητα καὶ
προοπτικὴν «κ α τ' ἔ λ π ἰ δ α ζ ω ῆ ς α ἰ ω-
ν ἰ ο υ» (Τίτ. γ' 7), διὰ νὰ σταθμίζωνται τὰ πράγμα-
τα συνετῶς καὶ δεόντως, καὶ πρὸ πάντων θεαρέτως.
Δὲν εἶναι συνετὸν νὰ ἐπιζητηῖται ὅπως - ὅπως μία λύ-
σις καὶ κάποια παροδικὴ καὶ φευγαλέα ἀνακούφισις.
Ἄλλ' ἐπιβάλλεται καὶ ἐνδείκνυται νὰ φρονῶμεν καὶ νὰ
ζητῶμεν «τ ᾶ ἄ ν ω» τὴν ὄντως «ἄ γ α θ ῆ ν
μ ε ρ ῖ δ α, ἢ τ ι ς ο ὐ κ ἀ φ α ἰ ρ ε θ ῆ σ ε τ α ἰ»
διαπαντός.

Αὐτὸ ἄς εἶναι τὸ μήνυμα ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς
παρουσίας ἑορτῆς.

Ἡ Παναγία, τὸ ἔχει διατυπώσει εἰς μίαν φράσιν
—ποῦ ὀνομάσθη «διαθήκη» Τῆς— ἐπίκαιρον σήμερα,
ποῦ ἐορτάζομεν τὴν Κοίμησιν Τῆς. Τὴν φράσιν ποῦ
εἶπε ἄποτε, δεικνύουσα τὸν Χριστόν· «δ, τ ι ᾶ ν λ ἔ-
γ η ὡ μ ῖ ν, π ο ἰ ῆ σ α τ ε».

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

439. Γιατί κατὰ τὸν ἑσπερινὸ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου μετὰ τὸ «Φῶς ἱλαρὸν» δὲν ψάλλεται προκειμένον; (Ἐρώτησις Αἰδεσμ. Β. Ν.).

440. Μετὰ τὴν εἴσοδο τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καὶ πρὸ τῶν ἀναγνωσμάτων λέγει ὁ διάκονος «Ἐσπέρας» ἢ ὄχι; (Ἐρώτησις Πανοσιολ. Ἀρχμ. Χ.).

441. Κατὰ τοὺς ἑσπερινοὺς τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων λέγεται πρὸ τῶν πολλῶν ἀναγνωσμάτων τὸ προκειμένον τῆς ἡμέρας ἢ παραλείπεται; (Ἐρώτησις Πανοσιολ. Ἀρχμ. Π. Α.).

Κατὰ τὰ ἔντυπα «Τριώδια» καὶ κατὰ τὰ «Τυπικά» Κωνσταντίνου καὶ Βιολάκη κατὰ τὸν ἑσπερινὸ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου μετὰ τὸ «Φῶς ἱλαρὸν» δὲν λέγεται προκειμένον, ἀλλ' «εὐθὺς τὰ ἀναγνώσματα». Τὸ «Τυπικὸ» τοῦ ἁγίου Σάββα εἶναι ἀναλυτικώτερο: «Φῶς ἱλαρὸν». Προκειμένον οὐ λέγομεν, ἀλλ' εὐθὺς «Σοφία» καὶ ἄρχεται ὁ ἀναγνώστῃς τὰ ἀναγνώσματα.

Ἡ περίπτωσις αὐτῆ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ἑσπερινοῦ χωρὶς προκειμένον, θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς μοναδική. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, κατὰ τοὺς ἑσπερινοὺς μετὰ τὸ «Φῶς ἱλαρὸν» ψάλλονται πάντοτε ἢ τὰ προκειμένα τῆς ἡμέρας ἢ τὰ μεγάλα προκειμένα ἢ τὸ «Ἀλληλουία» ἢ τὰ εἰδικὰ προκειμένα τῶν καθημερινῶν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, πού σήμερα ἀναγιγνώσκονται. Ἐξαίρεσι ἀποτελεῖ μόνο ὁ ἑσπερινὸς τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καὶ οἱ ἑσπερινοὶ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀκολουθία τῶν δύο τελευταίων αὐτῶν ἑορτῶν ἀκολουθεῖ τὸ πρότυπο τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, κατὰ τὸ ὁποῖο εἶναι δομημένη καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐπηρεάζεται, στὴν οὐσία δὲν ἔχουμε παρὰ τὴν μοναδικήν περίπτωσι τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καί, φυσικά, καὶ τὶς ἀπομιμήσεις τῆς. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ τὰ ἀνωτέρω σημειούμενα «Τυπικά» καὶ τὰ ἀντίστοιχα «Μηναῖα» (Δεκεμβρίου καὶ Ἰανουαρίου) καὶ στοὺς ἑσπερινοὺς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων δὲν προβλέπουν τὴν ψαλμωδία προκειμένου, ἀλλὰ σημειώνουν: «Τὸ 'Φῶς ἱλαρὸν' καὶ τὰ ἀναγνώσματα κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν» ἢ «Τὸ 'Φῶς ἱλαρὸν'. Εἶτα τὰ ἀναγνώσματα» (Τυπικὸ ἁγίου Σάββα), «καὶ εὐθὺς τὸ α' ἀνάγνωσμα» (Τυπικὸ Κωνσταντίνου 25 Δεκεμβρίου) ἢ «εἶτα τὰ ἀναγνώσματα» «καὶ εὐθὺς τὰ ἀναγνώσματα» (Μηναῖα), ἢ «εἶτα ἀναγιγνώσκονται τὰ ἀναγνώσματα» ἢ «καὶ ἅμα τὰ ἀναγνώσματα» (Τυπικὸ Κωνσταντίνου 6 Ἰανουαρίου).

Ἡ ἀπὸ κοινοῦ ἐξέτασις τῶν τριῶν αὐτῶν παραλ-

λῶν περιπτώσεων μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ καλλίτερα στὴν ἀναζήτησι ἀπαντήσεως στὰ ἐρωτήματά μας.

Τὴν πρώτη ἀφορμή, γιὰ νὰ ἀμφισβητήσουμε ἐνδεχομένως τὴν ὀρθότητα τῶν τυπικῶν αὐτῶν διατάξεων τῶν ἐν χρήσει ἐντύπων «Τυπικῶν» μας, μᾶς τὴ δίνει τὸ ἴδιο τὸ «Τυπικὸ» τοῦ Κωνσταντίνου. Στὴν περίπτωσι συμπτώσεως τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων μὲ Κυριακή, τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου στὴ μὲν β' ἐκδοσί προβλέπει «Φῶς ἱλαρὸν». Προκειμένον «Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν» εἶτα τὰ ἀναγνώσματα (ζ' ἐπανάκδ. β' ἐκδόσεως, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1874, σελ. 67), ἐνῶ στὴν ὁμοία περίπτωσι τῶν Θεοφανείων δρίκει ὅτι μετὰ τὸ «Φῶς ἱλαρὸν» «εἶτα ἀναγιγνώσκονται τὰ ἀναγνώσματα» (σελ. 82). Ἀντιθέτως στὴν πρώτη ἐκδοσί του στὶς ἀνωτέρω περιπτώσεις δρίκει ἀκριβῶς τὸ ἀντίστροφο: Στὸν μὲν ἑσπερινὸ τῶν Χριστουγέννων «Φῶς ἱλαρὸν» καὶ εὐθὺς τὰ ἀναγνώσματα» στὸν δὲ ἑσπερινὸ τῶν Θεοφανείων «Φῶς ἱλαρὸν». Προκειμένον «Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν», τὸ α' ἀνάγνωσμα (ἐν Ἀθήναις 1842, σελ. 52. 59). Νὰ ὑποθέσουμε ὅτι πρόκειται γιὰ λάθος; Αὐτὸ θὰ ἦταν πολὺ πιθανόν, ἀν τὸ ἐπιβεβαίωνα καὶ ἡ χειρόγραφος παράδοσις. Αὐτὴ ὅμως, ὅπως παρακάτω θὰ ἰδοῦμε, μαρτυρεῖ τὸ τελείως ἀντίθετο. Ἔτσι ἡ μαρτυρία τοῦ «Τυπικοῦ» τοῦ Κωνσταντίνου ἀποδεικνύεται χρήσιμη, γιὰ φανερόναι πὼς ὑπῆρχε κάποιο τυπικὸ πρόβλημα, στὸ ὁποῖο ὁ συντάκτης τοῦ «Τυπικοῦ» προσπῆλθε νὰ δώσῃ, ἀνεπιτυχῶς βέβαια, μιὰ μεταβατικὴ λύσι. Κατὰ τὸ «Τυπικὸ» τοῦ Βιολάκη ἢ πρᾶξις ἔχει ὀριστικὰ πιά στραφῆ ὑπὲρ τῆς παραλείψεως τοῦ προκειμένου καὶ στὶς τρεῖς ἑορτῆς καὶ σ' ὅλες τὶς ἐπὶ μέρους περιπτώσεις τού.

Τὴν ἴδια περίπου ρευστὴ μεταβατικὴ κατάστασι διαπιστώνουμε καὶ στὰ νεώτερα χειρόγραφα Ἀγιορειτικὰ «Τυπικά». Ἔτσι τὸ «Τυπικὸν ἢ Τυπικαὶ σημειώσεις» τοῦ ἱερομονάχου Μεθοδίου (ἔτος 1890) σημειώνει γιὰ μὲν τὸν ἑσπερινὸ τῶν Χριστουγέννων «Προκειμένον τῆς ἡμέρας δὲν χωρεῖ, ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὸ 'Φῶς ἱλαρὸν' τὰ ἀναγνώσματα κατὰ τὴν τάξιν», γιὰ τὸν ἑσπερινὸ τῶν Θεοφανείων «ἑσπέρας προκειμένον δὲν ἔχει» καὶ γιὰ τὸ Μέγα Σάββατο «προκειμένον δὲν ἔχει». Ἄν ὅμως τὰ Χριστούγεννα καὶ τὰ Θεοφάνεια τύχουν Κυριακή κατὰ τὸν ἑσπερινὸ (Σάββατο ἑσπέρας) προβλέπει τὸ προκειμένον «Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν». Τὸ «Τυπικὸ» τῆς Μονῆς Διονυσίου γιὰ τὸ Μέγα Σάββατο «Προκειμένον δὲ οὐ λέγομεν (διότι τὸ προκειμένον ψάλλεται μετὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου ἀνάγνωσιν)». Γιὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὰ Θεοφάνεια «Τὸ 'Φῶς ἱλαρὸν' μετὰ μέλους, τὸ προκειμένον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ ἀναγνώσματα τῆς ἑορτῆς». Τὸ «Τυπικὸν» τῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Παύλου γιὰ τὸ Μέγα Σάββατο «Προ-

1. Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΡΑ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἡ λανθασμένη ἀφετηρία σχετικὰ μὲ τὸ πῶς δρᾷ ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ σὲ σφαλереὰ συμπεράσματα σχετικὰ μὲ τὸ ποιὸ εἶναι τὸ ἔργο τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως ἔχουμε πῆ, πολλοὶ ἀπὸ μᾶς δίνομε προτεραιότητα στὴν κάλυψη τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων μὲ τὴν ἐννοια πολλὰς φορὰς τῆς ὑλικῆς ἀρωγῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ἀνήκει στὴν ἀρμοδιότητα τοῦ κράτους. Φυσικὰ ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ καλύψῃ τὰ κενὰ ποὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἀπουσία τοῦ κράτους κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ δὲν βρίσκεται ἐδῶ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπιστρέφοντας μιὰ μέρα στὸ σπίτι μου μὲ τὸ λεωφορεῖο τῆς γραμμῆς συζητοῦσα μὲ κάποιον ἀδελφὸ γιὰ τὴν ἀνάγκη πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τῆς δημιουργίας μικροτέρων ἐνοριῶν σὲ μεγάλο προάστιο τῶν Ἀθηνῶν, ἔβου ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ μένει οὐσιαστικὰ ἀποίμαντος. Νεαρὰ κυρία ἀναμίχθηκε ἀπρόσκλητα στὴ συζήτησι καὶ σὲ ἔντονο ὕφος παρατήρησε πῶς δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ κτισθοῦν ναοί, ἀλλὰ γηροκομεῖα, ὄρφανοτροφεῖα καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα.

Τῆς ἐλέχθη πῶς ἂν εἶχαμε ἀληθινὰς κοινότητες ἀδελφῶν, ποὺ νὰ ζοῦσαν ἀληθινὰ τὴν χριστιανικὴ ἀδελφότητα καὶ νὰ μεταφέρουν στὴν καθημερινὴ πράξι τὴν ἐνότητα ποὺ καλοῦνται οἱ πιστοὶ νὰ ζήσουν στὸ λατρευτικὸ χωρὸ τῆς Ἐκκλησίας, τότε ἀσφαλῶς δὲν θὰ ὑπῆρχε ἀνάγκη γηροκομείων καὶ ὄρφανοτροφείων, γιὰτὶ οἱ γέροντες καὶ τὰ ὄρφανὰ δὲν θὰ ἀποτελοῦσαν πλέον θάρος στοὺς οἰκείους καὶ τοὺς στενοὺς συγγενεῖς ἢ ἀκόμη καὶ στὴν εὐρύτερη κοινότητα τῶν ἀδελφῶν. Γι' αὐτὸ οἱ δικές μας προτεραιότητες εἶναι ὁ καταρτισμὸς τῶν ἀγίων καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν πιστῶν σὲ εὐχαριστία καὶ σὲ θεία λειτουργία. Ὅμως αὐτὸ δὲν καλλιεργεῖται σὲ μεγάλες, ἀπρόσωπες ἐνορίες ἀλλὰ σὲ μικρὰς κοινότητες ἀδελφῶν· γι' αὐτὸ χρειάζομαστε μικρὰς ἐνορίες· πολλὰ ἱερά θυσιαστήρια, ποὺ συγκροτοῦν τὴν Ἐκκλησία καὶ ἐκφράζουν τὸ «εἰς ἐν Χριστῷ» καὶ τὸ «ἀλλήλων μέλη» μὲ πιὸ συγκεκριμένο καὶ πιὸ «ρεαλιστικὸ» τρόπο. Φυσικὰ ἡ νεαρὰ ἐκείνη κυρία δὲν εἶχε πρόθεσι νὰ συζητήσῃ ἢ νὰ κατανοήσῃ ἀποψὶ ἀντίθετη μὲ τὴ δική της. Σήμερα ζοῦμε πλέον στὴν ἐποχὴ ποὺ οἱ ἀντικλησιαστικὰς δυνάμεις εἶναι στρατευμέναι!

Μήπως ὅμως καὶ μερικοὶ ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς κληρικοὺς δὲν κινούμεθα στὸ ἴδιο ἐπίπεδο, ὅταν ἐξαντλοῦμε ὅλη

καίμενον μέντοι οὐ λέγεται, ἀλλ' εὐθύς Ἑσφία' βοᾷ ὁ διάκονος, ὁ δὲ ἀναγνώστης προσφωνεῖ· Ἐνεσέως τὸ ἀνάγνωσμα...», γιὰ τὰ Χριστούγεννα «Προκειμένον οὐ λέγεται, ἀλλ' εὐθύς τὰ ἀναγνώσματα», γιὰ τὰ Φῶτα τὸ ἴδιο, ἀλλὰ ἄλλο χεῖρι τὸ διαγράφει καὶ προσθέτει: «λέγεται τὸ Σάββατον ἐσπέρας». (Συνεχίζεται)

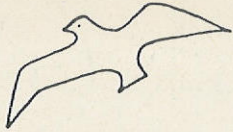
μας τὴ δραστηριότητα καὶ διαθέτομε ὅλα μας τὰ μέσα, ὑλικά, ἀνθρώπινο δυναμικὸ κ.ο.κ. γιὰ τὴ θεραπεία κοινωνικῶν προβλημάτων, χωρὶς νὰ καταπιανόμεστε ἀρκετὰ ἢ παραμελοῦντες ἐντελῶς τὸν καταρτισμὸ τῶν ἀγίων, ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὴν προϋπόθεσι γιὰ τὴν «ἐκκλησιαστικὴ» λύσι καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, μέσῳ τῶν ἐπὶ μέρους πιστῶν, καὶ μάλιστα στὰ πλαίσια τῆς καθημερινῆς τῶν ζωῆς καὶ δραστηριότητος;

Καὶ δὲν εἶναι σπάνιο τὸ φαινόμενο, ἀντὶ νὰ ἔχουμε ἔλεγχον συνειδήσεως γιὰτὶ δὲν πράξαμε τὸ ποιμαντικὸ μᾶς καθήκον καὶ παραμελήσαμε αὐτὸ ποὺ εἶναι τὸ θεμέλιο καὶ τὸ κέντρο τοῦ ἔργου μας, νὰ καυχώμαστε καὶ νὰ διαφημιζοῦμε αὐτὰ τὰ ἔργα. Ἀντὶ νὰ ἔχουμε τύψεις γιὰτὶ δὲν βοηθήσαμε τοὺς πιστοὺς νὰ καλλιεργήσουν καὶ νὰ ἀναπτύξουν στὴν πράξι τὸ ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα («εἰς ἐν Χριστῷ», «ἀλλήλων μέλη»), ὥστε νὰ «λειτουργήσουν» σωστὰ καὶ νὰ «καλύψουν» τὰ προβλήματα στὰ πλαίσια τῆς ἐκκλησιαστικῆς τῶν ζωῆς, ὅποτε τὰ δικὰ μας «ἔργα» θὰ ἦσαν ἐντελῶς περιττά, καυχώμαστε πῶς ἡ δική μας ἐνορία ἀποτελεῖ πρότυπο.

Ὅσα ἀναφέραμε μέχρι τώρα δείχνουν καθαρὰ τὸ δρόμο ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ κάθε ποιμένας στὸ ἔργο του. Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο πορεύεται ὄχι μόνος, οὔτε ἐκτός, οὔτε πάνω ἀπὸ τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μαζὶ καὶ μέσα στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ δική μας ἀποστολὴ εἶναι τὰ διακονήσουμε τὴ λειτουργικὴ - εὐχαριστιακὴ σύναξι, ποὺ συγκροτεῖ τὴν Ἐκκλησία καὶ νὰ κοπιᾶσουμε γιὰ τὸν καταρτισμὸ τῶν ἀγίων. Νὰ βοηθήσουμε τοὺς πιστοὺς νὰ μείνουν ἐνωμένοι στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ποὺ εἶναι ἡ σωτηρία· νὰ τοὺς προστατεύσουμε ἀπὸ κάθε κίνδυνον ποὺ ἀπειλεῖ νὰ διασπάσῃ αὐτὴ τὴν ἐνότητα καὶ νὰ τοὺς ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τὴ σωτηρία ποὺ εἶναι ἡ ἐνότητα μὲ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἀναζητήσουμε ἐκείνους ποὺ ἔχασαν αὐτὴ τὴν ἐνότητα καὶ νὰ τοὺς βοηθήσουμε νὰ ἐπιστρέψουν σ' αὐτήν· νὰ μείνουν ἀσφαλεῖς στὴ μία ποίμνη τοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλὰ τὰ ἔργα τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐξαντλοῦνται μὲ τὴν ἐμπλήρωσι στὸ ἀκέραιο τῆς ἀποστολῆς τῶν ποιμένων. Κάθε τι στὴ ζωὴ τῶν ἀγίων, ἐκείνων δηλαδὴ ποὺ μετέχουν στὴν ἀγιότητα τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἔστω καὶ ἂν ἀναφέρεται στὴν προσωπικὴ, οἰκογενειακὴ ἢ ἐπαγγελματικὴ τους ζωὴ. Γιὰτὶ κάθε τι ποὺ πράττει ὁ πιστὸς στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐνωμένος μὲ τὸν Χριστὸ, εἶναι ἔργο πνευματικὸ, ἀκόμη καὶ ἂν ἀναφέρεται στὸ σῶμα καὶ γενικώτερα στὸν ὑλικὸ τομέα. Ὁ διαχωρισμὸς μεταξὺ ὕλης καὶ πνεύματος, τὸ «δίλημμα» μεταξὺ ὑλισμοῦ καὶ ἰδεολογίας δὲν ἀγγίζει τὴν Ἐκκλησία, γιὰτὶ ἡ Ἐκκλησία, μὲ τὴν πίστι τῆς στὴν ἀφθαρσία καὶ ἀθανασία τοῦ σώματος ξεπερνᾷ κάθε ὑλιστικὸ σύστημα, χωρὶς ὅμως νὰ σταματᾷ ἐκεῖ!

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Ραδιοτηλεόραση και Έκκλησία

Έπίκαιρη ποιμαντική προσέγγιση*

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ ραδιοτηλεοπτικός ἄνθρωπος

Ἄν θὰ θέλαμε νὰ χαρακτηρίσουμε τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο μὲ ἓνα γνώρισμα πὸν νὰ ἀποδίδει κάποια χαρακτηριστικὴ ἐκδήλωση τῆς ζωῆς του, δὲν θὰ διστάζαμε νὰ τὸν ἀποκαλέσουμε homo radioteleopticus, ραδιοτηλεοπτικὸ ἄνθρωπο. Γιατὶ τόσο τὸ ραδιόφωνο ὅσο καὶ ἡ τηλεόραση, πὸν κλείνουν ἐφέτος ἐξήγτα χρόνια ἀπὸ τὴ γέννησή της, λίγο πολὺ ἄλλαξαν τὸ πρόσωπο τοῦ κόσμου. Τὸ τρομερὸ αὐτὸ παιδί τοῦ αἰῶνα —ἀναφέρομαι ἰδιαίτερα στὴν τηλεόραση— κατόρθωσε, σὲ μικρὸ σχετικὰ χρονικὸ διάστημα, νὰ κατακυριεύσει τὸν κόσμον καὶ νὰ καθηλώσει τὸν ἄνθρωπον μὲ χίλια δυὸ ἀντιφατικὰ στοιχεῖα καὶ νὰ τοῦ ἐπιβάλλει τὴ δυναμικὴ παρουσία της¹.

Ἡ τηλεόραση, ὅπως ὑποστηρίχθηκε, ἐπιβάλλεται μὲ ἓνα εἶδος μεταφυσικοῦ καταναγκασμοῦ. Γιατὶ, σὲ ἀντίθεση μὲ ὅλα τὰ ἄλλα, ἔντυπα ἢ ἡχητικὰ μέσα ἐπικοινωνίας γιὰ τὴ μετάδοση σκέψεων ἢ πληροφοριῶν, καλύπτει τὴν ψυχαγωγικὴ πλευρά. Καὶ ἡ ψυχαγωγία γιὰ κάθε ἄνθρωπον, κάθε ἡλικίας, εἶναι τόσο ἀναγκαῖα ὅσο περίπου καὶ τὸ φαγητό, ὁ ὕπνος, ἢ συναισθηματικὴ προσέγγιση².

Λειτουργίες τῆς Ραδιοτηλεοράσεως καὶ ἐκπρόσωψη

Μία Ραδιο - Τηλεόραση, ὅμως, γιὰ νὰ ἐπανεέλθουν στὸ δίδυμον τοῦ τίτλου τῆς εἰσηγήσεώς μας, ὡς ἐπίσημος κρατικὸς φορέας πληροφόρησης, ἐνημερώσεως, πολιτιστικῆς ἀγωγῆς καὶ ψυχαγωγίας ὀφείλει νὰ καλύπτει τοὺς τομεῖς πὸν μόλις ἀναφέραμε. Ὅφειλε, δηλαδή, νὰ πληροφορεῖ, νὰ ἐνημερώνει, νὰ διαπαιδαγωγεῖ πολιτιστικὰ καὶ νὰ ψυχαγωγεῖ κατὰ τρόπο ἐπαρκῆ ἀλλὰ καὶ ἀντιπροσωπευτικὸ, μὲ τρόπο, πὸν οἱ δυνάμεις αὐτοῦ τοῦ τύπου νὰ ἔχουν κάλυψη ἀνάλογη μὲ τὴν σημασία καὶ τὴν παρουσία πὸν ἔχουν στὴ ζωὴ τῆς χώρας μας.

* Εἰσηγήσεις στὰ πλαίσια τοῦ «Συνεδρίου Ραδιοτηλεοράσεως» πὸν ὀργάνωσαν τὰ συνεργαζόμενα μὲ τὸν «Παρνασσό» Σωματεῖα, στὴν αἴθουσά του, 31 Ἰανουαρίου καὶ 1 Φεβρουαρίου 1986.

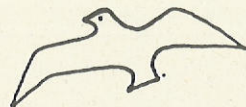
Ὁ ἐπίσημος, λοιπόν, αὐτὸς φορέας θὰ πρέπει νὰ ἐμφανίζει τοὺς ἐπὶ μέρους παράγοντες τῆς ἐλληνικῆς ζωῆς οὕτως ὥστε ὁ μέσος ἀκροατῆς καὶ θεατῆς, βλέποντας ἢ ἀκούγοντας τὰ ἀκούσιμα καὶ τὰ θεάματα πὸν προβάλλονται στὰ τηλεοπτικὰ καὶ ραδιοφωνικὰ προγράμματα νὰ μπορεῖ νὰ βροῖσει τὴ δική του ταυτότητα. Αὐτό, βέβαια, περικλείει τὸν κίνδυνον νὰ δυσκολευτοῦμε στὰ ποσοστὰ καὶ φοβοῦμαι ὅτι οἱ τυχόν διαπραγματεύσεις θὰ καταλήξουν νὰ γίνουν μὲ τὸ ἀνάλογο ὕψος πὸν εἶχε χρησιμοποιηθεῖ ὅταν συζητιόταν ὁ τηλεοπτικὸς χρόνος ἐμφανίσεως τῶν πολιτικῶν κομμάτων κατὰ τὴν προεκλογικὴ περίοδο.

Ἡ Ἐκκλησία, ἓνας ἀπλὸς παράγοντας;

Ἐνα ὅμως πρῶτον ἐρώτημα προβάλλει στὰ χεῖλη. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἓνας ἀπλὸς παράγοντας αὐτοῦ τοῦ τύπου, ὁ ὁποῖος ἰσόποσα μὲ ἄλλους παράγοντες ἢ φορεῖς θὰ εἰσέπραττε τὴν κατανομὴ τοῦ ραδιοφωνικοῦ ἢ τηλεοπτικοῦ χρόνου; Ἐὰν ἦταν ἀναγκαῖο κάτι τέτοιο θὰ μποροῦσε νὰ συζητηθεῖ. Δὲν νομίζω, ὅμως, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐμπλακοῦμε σ' αὐτοῦ τοῦ τύπου τίς συζητήσεις. Γιατὶ ἡ Ἐκκλησία, πέρα ἀπὸ παράγοντας καὶ θεσμὸς τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους εἶναι ἡ ἀναπνοή καὶ ἡ πνοή αὐτοῦ τοῦ τύπου, ὁ ἀέρας πὸν μᾶς περιβάλλει, μέσα στὸν ὁποῖον κινούμαστε καὶ υπάρχουμε. Αὐτὴ, λοιπόν, ἡ πνοή θὰ ἔπρεπε πῶς συχνὰ «νὰ ἐβγαίνει στὸν ἀέρα» —γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν κατάλληλη τεχνικὴ ἔκφραση— καὶ νὰ ἔκανε πῶς αἰσθητὴ τὴν παρουσία της, ἄμεσα ἢ ἔμμεσα.

Προτεραιότητες

Ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ σημερινοῦ θέματος ἐξαρτᾶται πρὶν ἀπ' ὅλα ἀπὸ τὸν τρόπο θέσεως ἢ προτάξεως τῶν ὁρων τῆς προτάσεως ἢ τοῦ τίτλου τῆς εἰσηγήσεως πὸν μοῦ ἔχει ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὴν ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ συνεδρίου, τὴν ὁποία καὶ εὐχαιρινῶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμητικὴ γιὰ μένα πρόσκληση νὰ συμμετάσχω στὶς ἐργασίες του. Ποιῆς θὰ εἶναι οἱ προτεραιότητες; Ραδιοτηλεόραση καὶ Ἐκκλησία ἢ Ἐκκλησία καὶ Ραδιοτηλεόραση;

α) Ἐνδιαφερόμαστε, δηλαδή, νὰ μάθουμε ποιά θέση δίνει ἢ παραχωρεῖ ἢ ἐπίσημη ραδιοτηλεόραση στήν Ἐκκλησία; Προσφέρει ἐκπομπές ἐκκλησιαστικές, ὠρες, δηλαδή, πού θά διαχειρίζεται ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία καί θά ἐτοιμάζει; Ἡ βρίσκουν καί στά ὑπόλοιπα προγράμματά της τή θέση τους εἰδήσεις, πού ἀφοροῦν τήν Ἐκκλησία; Πού ἐνημερώνουν τήν κοινὴ γνώμη γιὰ τὸ πολιτιστικὸ, κοινωνικὸ καί φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἱστορικὴ Τῆς προσφορά γιὰ φυσιογνωμίες πού ἀναδείχτηκαν στοὺς κόλπους Τῆς καί ὑπῆρξαν ὁδηγοὶ τοῦ λαοῦ καί διδάχοι τοῦ γένους; Ἡ ἐκπομπές πού μεταφέρουν τοὺς προβληματισμοὺς ἀνακατατάξουν πού συμβαίνουν στὴ νεοελληνικὴ κοινωνία; Σὲ αὐτοῦ τοῦ τύπου τὰ ἐρωτήματα θά ἦταν δυνατό νὰ δοθοῦν διαφόρου τύπου ἀπαντήσεις.

β) Τὸ ἐρώτημα, ὅμως, θά τεθεῖ διαφορετικὰ ἀνθελήσουμε νὰ πληροφορηθοῦμε τὴ θέση πού παίρνει ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία ἐναντι τῆς Ραδιοτηλεόρασης.

Δέχεται τίς προσκλήσεις καί προκλήσεις τοῦ ἐπίσημου φορέα γιὰ συνεργασία, ἐὰν καὶ ἐφόσον βέβαια τῆς ζητεῖται κάτι τέτοιο; Θεωρεῖ ἀπαραίτητη τὴν χρησιμοποίηση τῆς ραδιοτηλεοπτικῆς τεχνολογίας γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς της στὸν σημερινὸ κόσμο; Ἀποδέχεται νὰ γίνῃ ραδιοτηλεοπτικὴ Ἐκκλησία, νὰ ἐκμεταλλεῖται, δηλαδή, τίς προσφερόμενες καινούριες δυνατότητες τῆς ἠλεκτρονικῆς μας ἐποχῆς ἢ προχωρεῖ καὶ ἕνα βῆμα ἀκόμα πιὸ μπροστά, ἡ ἴδια νὰ διαθέτῃ ἕναν ἐπίσημο ἐκκλησιαστικὸ φορέα παραγωγῆς καὶ μεταδόσεως ραδιοτηλεοπτικῶν προγραμμάτων³;

Συνθήκες ἐπικοινωνίας

Καὶ στὶς δύο πάντως περιπτώσεις πού ἀναφέρθηκαν, ἡ Ἐκκλησία γιὰ νὰ μεταδώσει τὸ μήνυμά της θά πρέπει νὰ λάβει ὑπόψη της στοιχειώδεις ὅρους καὶ συνθήκες τῆς μεταδόσεως ἐνός μηνύματος καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐπικοινωνίας. Αὐτοὶ οἱ ὅροι εἶναι οἱ ἐπόμενοι⁴. Θά πρέπει πρὶν ἀπ' ὅλα:

- νὰ καθορίσει τὸ περιεχόμενο τοῦ πρὸς μετάδοση μηνύματος
- νὰ χρησιμοποιεῖ ἕνα μονοσήμαντο λεξιλόγιο κατανοητὸ ἀπὸ ὅλους, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει πτώχευση τοῦ λόγου
- τὸ μήνυμα νὰ λαμβάνει ὑπόψη τὸν βαθμὸ δεκτικότητος καὶ εὐαισθησίας τοῦ κοινοῦ στὸ ὅποιο ἀπευθύνεται
- ἡ πληροφόρηση νὰ εἶναι ἔτσι δοσμένη ὥστε ὁ ἀ-

κροατῆς - θεατῆς νὰ μπορεῖ νὰ ἐπιλέγει ἐλεύθερα καὶ νὰ ἀποφασίζει ὑπεύθυνα

- νὰ εἶναι ἐξασφαλισμένη ἡ ἀμφίδρομη ἐπικοινωνία ὥστε νὰ ὑπάρχει συνεχῆς ἐπανατροφοδότηση πομποῦ - δέκτη - πομποῦ, ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας (ραδιοτηλεοπτικῆς) καὶ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Θεολογικὴ θεμελίωση

Ἐδῶ ὅμως φθάνουμε στὸ σημεῖο ὅπου πρέπει νὰ ἀναζητηθοῦν οἱ θεωρητικὲς ἐκείνες ἀρχές καὶ προϋποθέσεις γιὰ τὴν χρησιμοποίηση τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τῆς Τηλεόρασης, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως καὶ ἐπικοινωνίας στὴ μετάδοση τοῦ μηνύματος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν κόσμο.

Ἦχος καὶ λόγος, φῶς καὶ εἰκόνα συνιστοῦν ἀρχέγονα μέσα ἐπικοινωνίας τοῦ αὐτοαποκαλυπτομένου Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ φωνὴ καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου, στὸ μέτρο πού ἦταν δυνατό νὰ γίνου ἀντιληπτά ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο χρησιμοποιήθηκαν ὡς φορεῖς, ὀχήματα τῆς αὐτοαποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ καὶ μεταδόσεως τοῦ μηνύματός του πρὸς τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο.

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν παραμένει λόγος θεωρητικὸς (ἀφηρημένος), μᾶλλον γίνετα «θεωρητικὸς» (θεωρεῖται), λαβαίνει, δηλαδή, σάρκα γιὰ νὰ μᾶς δείξει τὴν εἰκόνα, νὰ κάνει σαφές αὐτὸ πού στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ ἦταν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα Θεοῦ⁵.

Αὐτὴ τὴν εἰκονικότητα καὶ προφορικότητα τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἡ Ἐκκλησία ἐχρησιμοποίησε, κατοχύρωσε θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ, λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγωνιστικά, σὲ ποικίλη ἀποτύπωση καὶ ἔκφραση πλουτίζοντας τὸν ἄνθρώπινο πολιτισμὸ μὲ ἔργα ὑψηλῆς καὶ μοναδικῆς τέχνης στὴν προσπάθεια πού κατέβαλλε μιᾶς συνεχοῦς φιλοκαλικῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὸ εὐρύτερο κοινόν. Αὐτὲς οἱ παραπάνω ἀρχές εἶναι δυνατόν νὰ ἐδραιώσουν καὶ νὰ ἐγγυηθοῦν μιᾶν ὀρθῆς χρήσης τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεόρασης ἀναφορικὰ μὲ τὴ μετάδοση τοῦ μηνύματος τῆς Ἐκκλησίας⁶.

Γιὰ τὰ αὐτονόητα δὲν δίνει κανεὶς μάχες, τώρα πιά ὅταν ἔχουν προηγηθεῖ ἀγῶνες, μαρτύρια, διωγμοί, γιὰ τὴν πρώτη ἐξασφάλιση αὐτῶν τῶν δικαιωμάτων. Δὲν εἶναι ἀνάγκη ἐμεῖς νὰ γίνουμε «εἰκονοκλάστες», ὅταν ἔχουμε πῶσω μας τὴ βαρεῖα κληρονομία τῆς εἰκονομαχίας καὶ τὸν θρίαμβο τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐμεῖς τιμοῦμε καὶ θυμιάσμε ὅλους ἐκείνους τοὺς μαχητές. Ἐπαναλαμβάνουμε καὶ ψάλλουμε κάθε χρόνο σύμφωνα μὲ τὸ

Συνοδικό τῆς Ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Ζ' Συνόδου ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας:

«Τῶν τὴν ἔνοσαρκον τοῦ Θεοῦ Λόγου παρουσίαν, λόγῳ, σὸματι, καρδίᾳ καὶ νῶ, γραφῇ τε καὶ εἰκόσιν ὁμολογούντων, αἰωνία ἡ μνήμη».

Ἡ φύση καὶ ἡ ἱστορία δὲν εἶναι παρὰ μία ἀπέραντη ὀθόνη πάνω στὴν ὁποία προβάλλεται καὶ ἐκτυλίσσεται ἡ ἔνοσαρξη Θεία Οἰκονομία.

Τὸ ζήτημα, βέβαια, εἶναι πῶς ἐμεῖς σήμερα ἐκμεταλλευόμεστε τὰ εὐγενῆ ἐκεῖνα μέταλλα, πού ἄλλοι σὲ παλαιότερες ἐποχὲς ἐξώρυξαν καὶ ἔφεραν στὴν ἐπιφάνεια.

Μὲ αὐτὴν ὅμως τὴν παραδοσιακὴ καταχώρηση καὶ παρὰ κάποιους ἐνδεχομένους κινδύνους ἀπὸ τὴν χρησιμοποίηση αὐτῶν τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως καὶ ἐπικοινωνίας ἡ Ἐκκλησία ἀντιμετωπίζει θετικὰ τὴν χρῆση τῆς σύγχρονης ραδιοτηλεοπτικῆς τεχνολογίας γιὰ τὸ μήνυμά Της.

Πρόσφατη ἐκκλησιαστικὴ πράξη

Αὐτὸ τὸ ἔχει ἀποδείξει στὴν πρόσφατη ἱστορία τῆς, ὅταν, ἤδη ἀπὸ τὸ 1948, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνέλαβε διαφωτιστικὴ προσπάθεια, ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς νέους, ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο, μὲ σειρά ἐβδομαδιαίων ὁμιλιῶν. Ὅταν, τὸ 1959 ἰδρῦει δικό της ραδιοθάλαμο στοὺς ἰσόγειους χώρους τῆς Ἱ. Μονῆς Πετρακῆ, ἐγκαινιάζει δικές της ἐκπομπές, ὅπως «Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς» ἤδη ἀπὸ τὴς 5 Μαρτίου 1960 καὶ μὲ τὴ «Ραδιοφωνικὴ ὑπηρεσία» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας διευρύνει τοὺς στόχους της.

Ἡ καθιερωμένη «πρωινὴ προσευχὴ» εἶναι πάντα μιὰ εὐχάριστη ἐκπληξή. Ἡ τρίτη εὐχὴ τοῦ Ὁρθρου πού ἀπαγγέλλεται μᾶς θυμίζει, ὅτι «ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμα ἡμῶν πρὸς σέ, ὁ Θεός». Ὁ ἀνεπανάληπτος παρὰ τὴν ἐπανάληψη πρωινὸς χαιρετισμὸς τὴν πασχάλινη περίοδο, ὅταν ἡ ἐκφωνήτρια ἀντικαθιστᾷ τὸ «Κυρίες καὶ Κύριοι καλὴμέρα σας» μὲ τὸ «Κυρίες καὶ Κύριοι, Χριστὸς Ἀνέστη!» ἀντηχεῖ ὡς εἶδησις, σὰ νὰ τὸ μεταδίδει κάποιος ραδιοφωνικὸς ἀνταποκριτὴς ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα.

Μιάς καὶ ἀσχολούμεθα μὲ τὴν ἱστορία καλὸ εἶναι νὰ ἀναφέρουμε καὶ τὰ «πρωινὰ ραδιοφωνικὰ μηνύματα» (1968 - 1969) καὶ τοὺς «Σφυγμοὺς τῆς Ἐποχῆς» ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1978, πού γιὰ τὴν παραγωγή καὶ ἐπιμέλεια τῆς ἐκπομπῆς συνεργάζονται τὸ Γραφεῖο Τύ-

που τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία.

Καὶ Ἱερὲς Μητροπόλεις, ὅμως, πρόσφεραν καὶ προσφέρουν θρησκευτικὰ προγράμματα μέσῳ τῶν τοπικῶν Ραδιοσταθμῶν καθὼς καὶ μεμονωμένοι κληρικοί, θεολόγοι, λογοτέχνες, συγγραφεῖς καὶ μουσικοὶ ἐπιμελήθηκαν ραδιοφωνικὲς ἐκπομπές μὲ θέματα πού ἐνδιαφέρουν τὸ παρὸν συνέδριο.

Στὴν Τηλεόραση ὑπῆρξαν καὶ υπάρχουν ἐπίσης ἐκπομπές μὲ στόχο τὴν προβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἦδη ἀπὸ τὸ 1971 ἐγκαινιάζεται ἡ ἐκπομπὴ «Ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας μας», πού κράτησε τέσσερα ὀλόκληρα χρόνια. Τὸ 1975 ἡ ἐκπομπὴ παίρνει νέο τίτλο ὀνομάζεται «Αὔριο εἶναι Κυριακὴ», κρατᾷ μέχρι τὸ 1979 γιὰ νὰ συνεχίσει μὲ τὸ νέο της τίτλο ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου 1979 ὡς ἡ γνωστὴ σὲ ὅλους μας «Σήμερα εἶναι Κυριακὴ»⁷.

Μία πρώτη ἐκτίμηση

Ὅπωςδήποτε εἶναι ἀξίες ἐπαίνου οἱ προσπάθειες πού ἔγιναν καὶ γίνονται πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι, οἱ ὑπεύθυνοι πού βρίσκονται σὲ ἀμεση ἢ ἐμμεση σχέση μὲ τὴν Ἐκκλησία, προσπαθοῦν νὰ καταγράψουν γεγονότα, νὰ σχολιάσουν ἀπόψεις, νὰ κρίνουν καταστάσεις, ν' ἀφήσουν νὰ διαφανεῖ ἡ ὀρθόδοξη παράδοση καὶ τὸ ὀρθόδοξο παρὸν, πού συμβαίνει σήμερα ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα ἢ καὶ ἄλλου σὲ ἄλλες ὀρθόδοξες χώρες.

Καὶ ἄλλοι, ὅμως, παράγοντες τῆς Ραδιοφωνίας καὶ τῆς Τηλεόρασεως παρουσιάζουν ἐκπομπές καὶ προγράμματα, πού προβάλλουν αὐτὴ τὴν Παράδοση. Παράδειγμα ἡ ἐκπομπὴ «Βυζαντινὰ Χριστούγεννα» πού μεταδόθηκε πρόσφατα, τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ἦταν μιὰ πρωτότυπη δουλειὰ στὸ χώρο τῆς Τηλεόρασεως. Πρὸς τὴν αὐτὴ κατεύθυνση ἀξίζει νὰ μνημονευθοῦν ἐκπομπές ἀφιερωμένες στὰ Μετέωρα, στὸ Ἄγιον Ὄρος, στὸν Μυστρά. Ἦ ἄλλες ἐκπομπές, ἀκόμα καὶ ξένες, στὶς ὁποῖες διαφαίνεται ἕνας ἐγγύτερος ἢ πρὸ ἀπόμακρος θρησκευτικὸς ἢ μεταφυσικὸς προβληματισμὸς. Ἄς θυμηθοῦμε τὴν «Λεωφόρο γιὰ τὸν οὐρανὸ» κ.ἄ. Τέτοιες ἐκπομπές ἀγγίζουν τὴν εὐαισθησία τοῦ τηλεθεατῆ καὶ τοῦ ἐπιτρέπουν ἕνα ἄλλο ἀνοιγμα, πέρα ἀπὸ τὰ στεγανά, μέσα στὰ ὁποῖα εἶναι περιχαρακωμένος.

Δὲν εἶναι, βέβαια, πάντοτε ἀξίες ἐπαίνου ὅλες οἱ ἐκπομπές. Ὑπάρχουν ἐκπομπές, πού οἱ παραγωγοὶ τους ἠθελημένα ἢ ἄθελά τους ἐκθέτουν τὴν Ἐκκλησία, προσβάλλουν τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ. Δείχνοντας κάποιο ἐπιφανειακὸ ἂν ὄχι καὶ «ὕποκριτο» ἐνδιαφέρον περὶ τὰ θρησκευτικὰ, προβάλλουν κυρίως ἄσχημες πλευρές, πού δὲν εἶναι ἀναγκαστικὰ αὐτὲς πού ἀντιπροσωπεύουν τὴν συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν περιπτώσεων. Πολλὲς φορές ἀγνοοῦν ἐπίτηδες ἐκκλησιαστικὰ συμβάντα καὶ παραποιοῦν γεγονότα. Πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο, καὶ ἡ ἐπίσημη Ἐκκλησία ἀλλά

Γιὰ δ,τι ἀφορᾷ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

και μεμονωμένοι πιστοί διαμαρτύρονται ξεμηνεύοντας όλες αυτές τις επιθέσεις ως άσέβεια, διωγμό και πόλεμο έναντίον της ίδιας της υποστάσεως του Έθνους, το οποίο ή Ορθόδοξος Εκκλησία διεφύλαξε ανά τους αιώνες. Ένδεικτικά αναφέρω το πρόσφατο παράδειγμα «προκατειλημμένου και προπαγανδιστικού ρεπορτάζ», που μεταδόθηκε από το δελτίο ειδήσεων της ΕΡΤ 2, περί δήθεν διαδόσεως του θεσμού του πολιτικού γάμου στην Ορθόδοξη Ελλάδα. Το Γραφείο Τύπου της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος απέστειλε άμέσως έπιστολή διαμαρτυρίας προς τον Τύπο (Βλ. έφημερίδα «Ακρόπολις» της 23ης Ιανουαρίου 1986 και «Δελτίο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων» άριθ. φύλλου 5, 23.1.1986).

Άνάγκη διαλόγου Πολιτείας και Εκκλησίας

Έκείνο που πραγματικά προέχει αυτή τη στιγμή είναι ή ανάγκη ενός διαλόγου, ο οποίος θα αποτελέσει βασική άφετηρία για ένα κοινό μεταξύ Πολιτείας και Εκκλησίας προγραμματισμό. Μία μονομερής αντιμετώπιση με πρωτοβουλία που να προέρχεται είτε από την πλευρά της Εκκλησίας είτε από την πλευρά της Πολιτείας είναι φυσικό να έχει όρισμένα όρια και όρισμένες δυνατότητες. Γιατί, και στις δύο περιπτώσεις διαφορετικές τοποθετήσεις και εκτιμήσεις ποικίλων όμάδων πίεσεως και εντός και εκτός της Εκκλησίας επηρεάζουν την προετοιμασία και τον προγραμματισμό.

Πρέπει, λοιπόν, να υπάρξει κάποια συμφωνία. Γιατί κρούσματα θα έμφανίζονται ένδεχομένως όλο και συχνότερα. Χωρίς να ελπίζουμε σε κάποια όμοφωνία, θα ήταν σκόπιμο να αποφεύγονται οι κραυγαλέες παραφωνίες, όταν μάλιστα έπισήμια χείλη διαβεβαιώνουν για ύπαρξη άγαστης συνεργασίας.

Όπωςδήποτε τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις αυτού του διαλόγου θα τις επηρεάσει και το νέο θεσμι-

κό πλαίσιο, που προτείνεται αυτές τις ήμέρες και που θα καθορίζει τη λειτουργία των ραδιοτηλεοπτικών μέσων. Αυτή τη στιγμή το έπεξεργάζονται στο ύπουργείο Προεδρίας και λέγεται, ότι σύντομα θα ολοκληρωθεί το σχετικό νομοσχέδιο. Ένα προσχέδιο μάλιστα θα δοθεί στα κόμματα και τους άρμόδιους φορείς για να το μελετήσουν και να προοδούν στις δικές τους κρίσεις, παρατηρήσεις και προτάσεις. Είναι δυνατόν ένδεχομένως να επηρεάσει τον διάλογο, τον οποίο αναφέραμε, τόσο ή προοπτική για ένοποίηση των δύο τηλεοπτικών καναλιών, όσο και ή πρωτοβουλία εκ μέρους της άξιωματικής αντιπολιτεύσεως για τη δημιουργία μιας ανεξάρτητης τηλεοράσεως, για την οποία έγινε πολύς λόγος τις τελευταίες δύο τρεις ήμέρες⁸.

(Συνεχίζεται)

1. Βλ. άρθρο του Κώστα Πάρλα στο «Βήμα» της 22.2.1976, Δύναμη και έπιβολή της μικρής θρόνης.

2. Βλ. το κύριο άρθρο της «Καθημερινής» της 15.11.1975.

3. Το σχετικό σκίτσο του Κ. Μητρόπουλου, από τη συλλογή του, Τ η ς κ ο υ λ τ ο ρ α ς, Άθίνα, Έκδ. Gutenberg, 1984, σχολιάζει με τον δικό του τρόπο την ιδέα μιας ραδιοτηλεοπτικής Εκκλησίας για τον ραδιοτηλεοπτικό άνθρωπο της εποχής μας.

4. Έκτενέστερα δλ. στο βιβλίο μου Σ τ ι γ μ ι ό τ υ π α κ α ι π ε ρ ι π λ α ν ή σ ε ι ς σ ε δ ρ ό μ ο υ ς π ο ι μ α ν τ ι κ ή ς δ ι α κ ο ν ι α ς, τόμος 2, Άθίνα 1984, σ. 59-67.

5. Ο Άγιος Είρηναίος ο Λουγδούνου εκφράζει πολύ έπιτυχώς αυτήν την άλήθεια όταν υποστηρίζει ότι «Όποτε δέ σάρξ έγένετο ο Λόγος του Θεού... την εικόνα έδειξεν άληθώς, αυτός τοῦτο γενόμενος, υπερ ήν ή εικών αυτού» (Έ λ ε γ χ ο ς τ η ς φ ε υ δ ω ν ύ μ ο υ γ ν ώ σ ε ω ς 5, 16, 2).

6. Το ζήτημα αυτό άνάπτυξε άριστοτεχνικά και με έπαρκή θεολογική τεκμηρίωση ο Καθηγητής Ηλίας Οικονόμου σε όμιλία του προς την Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων (Π.Ε.Θ.) στις 14 Μαρτίου 1981, παραμονή της Κυριακής της Όρθοδοξίας. Η όμιλία δημοσιεύτηκε στο περ. «Κοινωνία», στο τεύχος Άπριλίου - Ιουνίου 1981, σ. 135-148. Τίτλος της: Γλώσσα και εικόνα, λεωφόροι έπικοινωνίας (Τό Θεολογικών και Πολιτιστικών όρώσεων της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου). Βλ. ιδιαίτερα τις σ. 12-15 του Άνατύπου.

7. Πηγή για τα περισσότερα στοιχεία που παράθεσα στην παράγραφο αυτή αποτέλεσε το βιβλίο του Δημήτρη Φερουση, Δ ι α κ ο ν ι α σ τ ά μ έ σ α π λ η ρ ο φ ό ρ η ς ε ς, Άθίνα 1985, 118 σ., ο οποίος υπηρέτησε 32 χρόνια στο ραδιόφωνο και 12 χρόνια στην τηλεόραση ασκώντας πάντοτε μια έπίκαιρη εκκλησιαστική ραδιοτηλεοπτική δημοσιογραφία.

8. Βλ. δημοσιεύματα της «Καθημερινής» της 16ης, 25ης και 30ης Ιανουαρίου 1986, που χαρακτηρίζουν παράνομη την άπαγόρευση της ιδιωτικής τηλεοράσεως και προτείνουν την έκχώρηση υπό όρους του δικαιώματος σε ιδιώτες.

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Η Άποστολική Διακονία με το ειδικό ιεραποστολικό περιοδικό «Πάντα τά Έθνη»

★ πληροφορεί υπεύθυνα για το ιεραποστολικό έργο που άσκει σήμερα ή όρθόδοξη Εκκλησία,

★ περιγράφει το περιβάλλον μέσα στο οποίο άσκειται ή ιεραποστολή.

Όσοι έπιθυμούν να έγγραφούν συνδρομητές μπορούν να στείλουν την έτήσια συνδρομή τους (200 δρχ.) στη διεύθυνση:

Άποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος «Πάντα τά Έθνη», Ι.ω. Γενναδίου 14, 115 21 Άθήνα. Τηλ. 7212.112.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗ ΧΙΛΙΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Του Πρεσβ. ΝΙΚ. Γ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ
Δ/ντου Έκκλ. Λυκείου Πατρών

ζ) "Οτι ενώ η Έταιρία καμώνεται πώς σέβεται και μελετά την Καινή Διαθήκη όχι μόνο στραπατσάρει και κυριολεκτικά κατακρουσάει το ιερό Κείμενό της, παρερμηνεύοντάς το, αλλά απορρίπτει και την Έκκλησία βρίζοντάς την χυδαιότατα. "Όμως, όλοι γνωρίζουμε, ότι η Κ. Διαθήκη δεν υπήρξε στιγμή χωρίς την Έκκλησία, ενώ η Έκκλησία υπήρχε πολύ πριν γραφούν τα βιβλία της Κ. Δ. Πρόκειται, φυσικά, όχι για άγνοια της αλήθειας, για απλή αντίφαση ή ασυνέπεια, αλλά για σκόπιμη και θελημένη διαστρέβλωση της αλήθειας. "Ας σημειωθεί δε στο σημείο αυτό ότι πάνω από την Αγία Γραφή δάζουν τη «Σκοπιά» και την οργάνωσή τους, ή οποία έχει όλη την άνεση να αλλάξει απόψεις και κάθε τόσο να προβάλλει «νέες αλήθειες»¹³. "Όμως, αποστελεί αδιάφευκτη ιστορική αλήθεια ότι ό-σοι θέλησαν ν' αποκόψουν την 'Αγ. Γραφή από την Έκκλησία και να την μελετήσουν έξω απ' αυτή εξέπεσαν σε πλάνες και κατάντησαν αίρετικοί¹⁴.

η) "Οτι τα αξιολύπητα όργανα του Μπροσκλιν δρούν με τόση θρασύτητα και τέτοιο πάθος, πού, ενώ μπορεί να είναι αγράμματοι, όμως να μη διστάζουν να κάνουν, αδιάκριτα, τό δάσκαλο σε έγγραμματος και μορφωμένους ανθρώπους. Τό κάθε κατώφλι και τό κάθε πεζοδρόμιο γίνεται γι' αυτούς άμβωνας και «άγνη λατρεία» τους ό προσηλυτισμός, έξω και ά ισχυρίζονται υποκριτικότερα ότι δεν άσκοϋν προσηλυτισμό. "Η άδιακρισία τους και τό θράσος τους να αυτοδιορίζονται ποιμένες μας και να κτυπάνε άράδα τό κουδούνια των διαμερισμάτων των πολυκατοικιών άσκώντας, ως γνωστό, ψυχολογικό εκδρασισμό πάνω σε όσες άνοποφίαστες ψυχές άνοίζουν την πόρτα και άναγκασθούν σε διάλογο μαζί τους, τί είναι άν δεν είναι προσηλυτισμός; Και δεν βρίσκουν στην τακτική των χιλιαστών άπόλυτη έφαρμογή τό καυστικά εκείνα λόγια του Κυρίου ενάντια στην 'Ιουδαϊκή προσηλυτιστική μανία «οϋαί υμίν γραμματεΐς και φαρισαίοι ύποκριται ότι περιάγεται την θάλασσαν και την ξηράν ποιήσαι ένα προσήλυτον, και όταν γέννηται ποιείτε αυτόν υϊόν γεέννης διπλότερον υμϊών» (Ματθ. 23,15); Πράγματι πρέπει να βρούμε άλλη λέξη για να χαρακτηρίσουμε την χιλιαστική συμπεριφορά. "Ο όρος «προσηλυτισμός» είναι πολύ ευγενικός!

θ) "Οτι η Έταιρία έπιστρατεύει τους πάντες. "Ακόμα και τό μικρά παιδιά πού κι αυτά θα παίξουν τό ρόλο τους, τό ρόλο του «ποιμένα» και του «δάσκαλου» όχι μόνο στους μικρούς συμμαθητές τους μά και στους ίδιους τους δασκάλους τους! Είναι άυτονόητο ότι προηγείται ειδική έκπαίδευση, και

ι) "Οτι η Έταιρία εκμεταλλεύεται δύσκολες περι-

* Συνέχεια εκ τής σελ. 62 του ύπ' αριθ. 4 τεύχους.

13. Βλ. 'Αντ. 'Αλεβιζόπουλου, 'Η Σκοπιά: Ζωηρότερο φως ή πυκνότερο σκότος; , 'Αθήναι, σελ. 48 κ.έ..

14. Βλ. 'Αντ. 'Αλεβιζόπουλου, Οί Χιλιαστές μες γράφουν, εκδ. 'Αποστολικής Διακονίας, σελ. 39.

πτώσεις (άσθενειών - θανάτων κ.ά.) να εξαποστείλει τό όργανά της με σκοπό να περάσουν τό μηνύματά της. Να κηρύξουν τό «άλλο ευαγγέλιο»! Δυστυχώς δε έχουν τέτοια όργάνωση πού «κρατούν λεπτομερή στοιχεία (φάκελλο) για κάθε κάτοικο τής περιοχής» δράσης τους, ώστε να «επεμβαίνουν στη ζωή του καθενός την κατάλληλη στιγμή». «Έέρουν πότε κανείς μένει άνεργος, πότε δέχθηκε την έπίσκεψη του χάρου στο σπίτι του, πότε ύποφέρει και θα τρέξουν άμέσως. Για να δώσουν νερό, και να πάρουν αίμα. Να προσφέρουν ελάχιστη βοήθεια και να κατακτήσουν μια άκόμα ψυχή»¹⁵.

Με τό όσα ελέχθησαν έγινε, νομίζω, σαφές ότι μπροστά στην οργάνωση και στον τρόπο δράσης τής Έταιρίας Σκοπιά, όχρια και η πλέον άριστα οργανωμένη μυστική ύπηρεσία.

Β'. Και στο σημείο αυτό περνάμε στο δεύτερο μέρος τής όμιλίας μας έπιχειρώντας στα σύνταμα να εκθέσουμε στην άγάπη Σας όρισμένες συνθηματικές σκέψεις μας σχετικές με τό ν τρόπο ά ν τ ι μ ε τ ώ π ι σ η ς τ ο υ π ρ ο β λ ή μ α τ ο ς :

Είναι άυτονόητο ότι: "Ο τρόπος αντιμετώπισης τής χιλιαστικής πρόκλησης δεν είναι δυνατό να καθορισθεί έπακριβώς ούτε φυσικά να δοθεί σαν συνταγή. Είναι όμως δυνατό και, νομίζω, επιβάλλεται να έχει ύπόψη τους κανείς μερικές βασικές άρχές. Σάν τέτοιες θα μπορούσαν να σημειωθούν έπιγραμματικά, κατά τη γνώμη μας, οι έξής πέντε γενικές προτάσεις:

1) 'Επιβάλλεται, νομίζουμε, η γενικότερη άναγνώριση του έδάφους σε παγκόσμιο επίπεδο για να επιτύχουμε όμαλή προσγείωση στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα μέσα στην όποια είμαστε ύποχρεωμένοι να δώσουμε την 'Ορθόδοξη μαρτυρία μας.

Είναι γνωστό ότι ζούμε σε μια εποχή αύξανόμενης έκκοσμίκευσης. "Όλος ό κόσμος και φυσικά και όλόκληρη, δυστυχώς, η Εύρώπη περνάει μια πρωτόγνωρη και θαθεία κρίση. Κρίση πού μασιτίζει όχι μόνο τους θεσμούς αλλά, όπως είναι φυσικό και όλα τό επίπεδα ζωής του ανθρώπου. Βασικό γνώρισμα τής κρίσης αύτής και χαρακτηριστική εκδήλωση τής αύξανόμενης, όπως σημειώσαμε, εκκοσμίκευσης είναι τό πάντρεμα πίστης και άπιστίας. Δηλαδή πολλοί άνθρωποι δέχονται τη χριστιανική πίστη, όμως την προσαρμόζουν ή τη συμιδιβάζουν με δικές τους προσωπικές δόξασίες και εκτιμήσεις σαφέστατα άντιευαγγελικές¹⁶. Αυτό όμως, όπως είναι φυσικό, οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην άίρεση ή στην άθεΐα. Και, άνάμεσα στ' άλλα, σε άρκετές περιπτώσεις δυστυχώς παρατηρείται τό περίεργο φαινόμενο ή πίστη να μεταβάλλεται σε πολιτική ή κοινωνική ιδεολογία. Είναι κι αυτό, κατά την ταπεινή μας γνώμη, μια άπ' τίς σύγχρονες αίρέσεις, ίσως, άρκετά επικίνδυνη. (Συνεχίζεται)

15. Βλ. Γ. Μεταλληνού, δ.π., σελ. 61.

16. Βλ. χαρακτηριστική έπιστολή, πού είδε πρόσφατα τό φως τής δημοσιότητας, έφημ. «'Ελευθεροτυπία», 22.11.1985.

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

Τοῦ Πρωτοπρ. ΕΛΕΥΘ. ΠΕΤΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ σωτηριολογικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸν ἄνθρωπον, στηρίζεται εἰς τὴν Θεϊαν Ἐνανθρώπησιν: Τὸ δευτέρον δηλονότι πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, περιεβλήθη τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν ὡς Θεάνθρωπος πλεόν, «ἵνα ἀναβιάσῃ πρὸς ὕψος τὸ ἀνθρώπινον».

Ὡς μέσα διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐχρησιμοποίησεν:

α) Τὴν Θεϊαν Διδασκαλίαν Του, τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία δὲν γνωρίζει ὄρια, οὔτε διακρίνει τοὺς ἀνθρώπους, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐκδηλοῦται. Ἀπλοῦται ἡ ἀγάπη αὐτὴ εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα.

β) Τὰ θαύματά Του, τὴν πρακτικὴν δηλ. ἐφαρμογὴν τῆς ἀγάπης. Ὀλόκληρον τὴν ζώην του ἐπὶ γῆς τὴν ἐπέρασεν «εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος». Τὰ θαύματά Του δὲ ὅλα τὰ ἐτέλει πάντοτε διὰ τὸ συμφέρον τῶν ἄλλων, τῶν συνανθρώπων Του, καὶ οὐδέποτε τοῦ ἑαυτοῦ Του.

γ) Τὴν προσφορὰν τοῦ ἑαυτοῦ Του «θυσίαν ἁμωμον τῷ Θεῷ», ἀφοῦ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ ἔχυσε τὸ Τίμιον Αὐτοῦ Αἷμα, ἵνα «καθάρσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας». Ἔτσι ἔγινε διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος ὁ πρῶτος αἰμοδότης, καὶ χαρίζει διὰ τοῦ Τιμίου Αἵματός Του εἰς τοὺς αἰμολήπτas ἀνθρώπους «ὑγίαν ψυχῆς τε καὶ σώματος».

Παραστατικώτατα συμβολίζεται ἡ θυσία τοῦ Κυρίου εἰς μίαν παράστασιν τοῦ ξυλογλύπτου προσκνηταρίου τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Μεγάλου Μετεώρου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἕνας πελεκᾶνος τραυματίζει τὴν πλευρὰν του καὶ μὲ τὸ αἷμα του ζωογονεῖ τὰ ἐτοιμοθάνατα πελεκανᾶκια του, καὶ

δ) Διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ Μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ μεταγγίζεται καὶ θὰ μεταδίδεται τὸ Τίμιον Σῶμα καὶ Αἷμα Του εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, «ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων».

Ἡ στιγμή τῆς Θ. Κοινωνίας διὰ τὸν χριστιανὸν εἶναι στιγμή λήψεως Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου» εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ὑγίαν ψυχῆς τε καὶ σώματος».

Ἐχουσα λοιπὸν ὡς πρότυπον πρὸς μίμησιν ἡ Ἐκκλησία τὸν Ἀρχηγὸν Τῆς, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας, ἡ ὁποία εἶναι ἐκδηλώσις ἀγάπης πρὸς τὸν πᾶ-

συχοντα ἀδελφὸν καὶ προσφορὰ θυσίας, ἀφοῦ ἄλλωστε αὐτὸς ὁ τρόπος ἐπελέγη ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τὴν πνευματικὴν τροφοδοσίαν τῶν χριστιανῶν, δηλ. ὁ τρόπος τῆς μεταγγίσεως τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἔχει λίαν ἀξιόλογον ἔργον νὰ ἐπιδείξῃ, εἰς τὸν τομέα τῆς ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας. Ἐὰν δὲ τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν ἔχει γίνεῖ, ὅσον πρέπει τουλάχιστον, γνωστόν, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι κάθε προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίως εἰς τὰ ἔργα ἀγάπης, γίνεται «ἐν κρυπτῷ», μὴ σαλπίζουσα, μὴ δημοσιεύουσα Αὐτῆς τὴν εὐποιάν».

Ὅθεν κατὰ παρέκκλισιν αὐτῆς τῆς γραμμῆς, θὰ ἀναφεροῦν ὀλίγα περὶ τῆς δραστηριότητος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν τομέα τῆς Ἐθελοντικῆς Αἰμοδοσίας.

Α'. Εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν.

Εἰς πλεόν τῶν 85 ἐνοριῶν τῆς ὑφίσταται κατάλογος ἐθελοντῶν αἰμοδοτῶν. Εἰς τὰς παρουσιαζομένας ἐκάστοτε ἀνάγκας, εἰδοποιεῖται ἀριθμὸς αἰμοδοτῶν διὰ τὴν κάλυψίν των. Αἱ ὀργανωμέναι αὗται αἰμοδοτικαὶ ὀμάδες ἔχουν προσφέρει, δίχως ὑπερβολὴν, χιλιάδας φιάλας αἵματος. Εἰς μίαν μόνον ἐνορίαν ἔχουν δοθῆ περιὶ τὰς 600 φιάλας. Εἰς 42 αἰμοδοτικὰς ἡμέρας, ἐλήφθησαν 1.295 φιάλαι. Εἰς 5 ἐνορίας λαμβάνουν χώραν τακτικαὶ ἐτήσιοι αἰμοδοσίαι.

Ἐπὶ μίαν 10ετίαν ἐλειτούργησεν Αἰμοδοτικὸς Σταθμὸς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἔπαυσε ἀφ' ὅτου ὑπήχθη εἰς τὸ Δημόσιον τὸ Νοσοκομεῖον τῆς Ἐκκλησίας.

Εὐρίσκειται ὑπὸ τῆς Δ)σεως Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπὸ ἔρευναν ἢ δημιουργία συντονισμένης προσπάθειας διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν μερικῶν ἀναγκῶν τῶν παιδιῶν τῶν πασχόντων ἀπὸ μεσογειακὴν ἀναμίαν.

Διὰ τῆς ὄλης αὐτῆς προσπάθειας ἐβοηθήθησαν ἐκατοντάδες περιπτώσεων ὄχι μόνον τῶν Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν. Μέρος τῆς ἀνωτέρω δραστηριότητος (μιᾶς μόνον ἐνορίας) ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἀπέστειλε συγχαρητήριον ἔγγραφο.

Β'. Εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις.

Ὑπὸ τῶν 78 Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (πλὴν Κρήτης καὶ Δωδεκανήσου), ἡ

προσπάθεια διά τήν Ἐθελοντικὴν Αἰμοδοσίαν, συνίσταται εἰς τὰ ἑξῆς περιῖπου, μέχρι σήμερον:

Ἐδόθησαν ἢ ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἀρχιερέων, ἢ ὑπὸ εἰδικῶν ἰατρῶν, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν, 15 διαλέξεις σχετικαὶ μὲ τὸ θέμα.

Ἐξαπελύθησαν ἄνω τῶν 22 σχετικαὶ ἐγκύκλιοι.

Ἐδημιουργήθησαν 20 κέντρα ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας, καλύπτοντα τὰς ἐκτάκτους ἀνάγκας εἰς αἷμα.

Ἐνεγράφησαν εἰς καταλόγους ἐθελοντῶν αἰμοδοτῶν ἑκατοντάδες. Ἐὰν εἰς αὐτοὺς προστεθοῦν καὶ οἱ τῆς Ἱερῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τότε οἱ ἐθελονταὶ αἰμοδοῦνται φθάνουν τοὺς 3.500.

Τρεῖς Μητροπόλεις ἐδήλωσαν ὅτι ἔχουν τόσα κέντρα ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας (καταλόγους αἰμοδοτῶν), ὅσα καὶ αἱ ἐνορίαί των. Μία Μητρόπολις, ὁμορος τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης, ἔκαμε εἰδικὴν ἡμέρα αἰμοδοσίας διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς τῆς συμπρωτεύουσας. Εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις ὠρίσθησαν καὶ ἑβδομάδες αἰμοδοσίας. 5 Μητροπόλεις ἐβραβεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ε.Ε.Σ. διὰ τὴν δραστηριότητά των εἰς τὴν ἐθελοντικὴν αἰμοδοσίαν. Ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸν Στρατὸν διενεργήθη ἐθελοντικὴ αἰμοδοσία εἰς μίαν Μητρόπολιν. Ἐξαιρέσει 2 Ἱερῶν Μητροπόλεων, εἰς ἀπάσας σχεδὸν τὰς ὑπολοίτους ἀντιμετωπίζονται ἔκτακτα περιστατικά.

Ἡ ὅλη αὐτὴ δραστηριότης ἀπέδωκεν εἰς αἷμα χιλιάδας φιάλας, ἀφοῦ εἰς μίαν μόνον Μητρόπολιν καὶ εἰς μίαν προσπάθειαν αὐτῆς συνεκεντρώθησαν 1.200 φιάλαι. Πρόσφατος δὲ προσπάθεια Μητροπόλεως τινός, ἀπέδωσε 200 φιάλας αἵματος εἰς μίαν μόνον Κυριακὴν, καὶ ἐπειδὴ τὸ συνεργεῖον λήψεως αἵματος δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὅλας τὰς προσφοράς, πρόκειται νὰ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια.

Τέλος, δυνάμεθα ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι καὶ τὸ διαφημιστικὸν ὑλικόν, τὸ σχετικὸν μὲ τὴν ἐθελοντικὴν αἰμοδοσίαν, εἶναι καὶ πολὺ εἰς ὄγκον καὶ κατατοπιστικὸν εἰς περιεχόμενον.

Τί ἐπὶ πλέον δύναται νὰ γίνῃ;

1. Τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας καὶ Προνοίας, ἢ ὁ Ε.Ε.Σ. ν' ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προκειμένου νὰ ὀρίσθῃ ὑπ' αὐτῆς ἑβδομάς Ἐθελοντικῆς Αἰμοδοσίας ἐπὶ πανελληνίου βάσεως. Κατ' αὐτὴν νὰ κυκλοφορήσῃ ἀνάλογον διαφημιστικὸν ὑλικόν, ν' ἀφιερωθῇ τὸ κήρυγμα τῆς Κυριακῆς ἀπὸ τοὺς Ἱεροῦς Ναοὺς εἰς τὸ θέμα. Εἰς τὰς ἑδρας τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων νὰ γίνῃ διάλεξις ὑπὸ Ἱατροῦ, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου καὶ γενικῶς νὰ γίνῃ περισσότερον διαφώτισις ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ νὰ παύσῃ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἐπιφυλακτικότης ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, διὰ δῆθεν προσβολὴν τῆς ὑγείας των ὅταν πρόκειται νὰ δώσουν αἷμα. Ἀντιθέτως, ἐὰν φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ ζητοῦν οἱ ἄνθρωποι μόνον των νὰ δώσουν αἷμα, τότε ἐγγίζομεν τὸ ἰδανικὸν τοῦ θέματος. Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ

σημεῖον ἡ Ἐκκλησία, δύναται νὰ προσφέρῃ πολλὰ, διότι εἶναι καὶ ἡ μόνη ποῦ δύναται νὰ τονίξῃ τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας ἐκ μέρους τῶν χριστιανῶν τῆς, ἐφ' ὅσον, ὡς προείπομεν, ἔχει πρότυπον πρὸς μίμησιν τὸν τῆς μοναδικῆς θυσίας Θεάνθρωπον.

2. Ὅπως ὑπάρχει εἰς ἐκάστην σχεδὸν ἐνορίαν τῶν Ἀθηνῶν, ὁμάς ἐθελοντῶν αἰμοδοτῶν, δύναται νὰ δημιουργηθοῦν ὁμάδες καὶ εἰς ἐκάστην Μητρόπολιν μὲ ἔδραν τὴν τῆς Μητροπόλεως καὶ μὲ ὑπεύθυνον Ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην ἢ ἱερέα ὀριζόμενον ὑπ' αὐτοῦ.

3. Ἐὰν ὑφίσταται ἐν τῷ Ε.Ε.Σ. Ἐπιτροπὴ ἢ εἰδικὴ ὑπηρεσία διὰ τὴν ἐθελοντικὴν αἰμοδοσίαν νὰ συμμετάσχῃ εἰς αὐτὴν καὶ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας, ὀριζόμενος ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἢ ἐφ' ὅσον ἔχει τοπικὸν χαρακτῆρα ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἢ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

4. Ἡ συνεργασία τῶν Παραρτημάτων τοῦ Ε.Ε.Σ. μετὰ τῶν κατὰ τόπους Μητροπολιτῶν νὰ μὴ εἶναι τυπική, οὔτε νὰ ἐξαντλήται εἰς τὴν διεξαγωγὴν μιᾶς συνεδρίας τὸ ἔτος, ἐφ' ὅσον βεβαίως μετέχει ὁ Μητροπολίτης εἰς τὸ Τοπικὸν Συμβούλιον τοῦ Ε.Ε.Σ., ἀλλὰ νὰ εἶναι οὐσιαστική.

5. Τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας καὶ Προνοίας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. Α8)2498)2.12.85 ἐγγράφου του ἐκοινοποίησεν εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν Ἀπόφασίν του «περὶ συγκροτήσεως Ὁμάδας γιὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας». Εἰς τὴν ὁμάδα αὐτὴν πρῶτον συμπεριέλαβε τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν. Διὰ τὴν μελέτην τῶν προτάσεων τῆς ὁμάδος αὐτῆς, τὴν ὑλοποίησίν τους, καθὼς καὶ τὴν ὀργάνωσιν ἐθελοντικῶν αἰμοληψιῶν εἰς διαφόρους ὁμάδας πολιτῶν, ἡ ἀπόφασις συνεκρότησε ἐκτελεστικὴν Γραμματεῖαν τῆς ὁμάδος, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν μετέχει ἐκπρόσωπος τουλάχιστον τοῦ Μακαριωτάτου. Ἡ εἰσήγησις φρονεῖ ὅτι ἀπαραίτητον κρίνει τὴν συμμετοχὴν καὶ Κληρικῶν μέλους εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Γραμματεῖαν, ἐκπροσώπου τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου.

Διὰ νὰ γίνουν ταῦτα πραγματικότης, πρέπει νὰ γίνῃ πεποιθήσις εἰς ὅλους ὅτι ἡ Ἐκκλησία δύναται νὰ κινητοποιήσῃ κόσμον πολλὸν καὶ ὅτι εἶναι πρωταρχικὸς παράγων εἰς κάθε κοινωνικὴν προσπάθειαν, ἰδιαιτέρως εἰς τὴν τοιαύτην τῆς Ἐθελοντικῆς αἰμοδοσίας, ἢ ὅποια εἶναι ἢ κατ' ἐξοχὴν πρᾶξις ἀγάπης καὶ ἡ παροχὴ ζωῆς.

Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ζωὴ κατὰ τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν εἶναι δῶρον καὶ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ μόνον, ἡ αἰμοδοσία διὰ τῆς ὁποίας παρατείνεται τὸ δῶρον τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἐκ τῶν πρώτων καθηκόντων τῶν χριστιανῶν. Καὶ πάντοτε ἡ Ἐκκλησία εἶναι πρόθυμος νὰ παράσχῃ «παντὶ τρόπῳ» καὶ διὰ τῶν ὀργάνων αὐτῆς, ἐφημερίων κ.λπ., κάθε βοήθειαν ἀπὸ οἰονδήποτε παρῶντα τῆς κοινωνίας ζητηθῇ καὶ ἀπὸ μεμονωμένα ἄτομα ἀκόμη, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἄλλωστε καὶ κάμει.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Μυστικές συνεντεύξεις.

Ο ΤΕΧΝΙΚΟΣ πολιτισμός μᾶς καταπονεί. Τὸ ἄγχος καὶ ἡ ἀγωνία ἀποτελοῦν χαρακτηριστικὸ τόνο τῆς ζωῆς μας. Λαχταροῦ ἡ ψυχὴ μας τὴν ἀπαλλαγὴ τῆς ἀπὸ τὸ βάρος αὐτὸ τὸ καταθλιπτικόν. Νὰ πετάξῃ σὲ κόσμους πνευματικούς, γιὰ ν' ἀναπνεύσῃ τὸ ὀξυγόνο τοῦ πνεύματος. Σ' αὐτὸ μᾶς βοηθᾷ ἡ περίοδος τοῦ Τριωδίου. Περίοδος περισυλλογῆς καὶ ἀγνισμοῦ, δημιουργεῖ τὸ κατάλληλο κλίμα. Εἶναι κατ' ἐξοχὴν καιρὸς ἀνατάσεως καὶ προσευχῆς.

Ψυχικὴ λειτουργία ἱερὴ εἶναι ἡ προσευχή. Ὁλόκληρος ὁ ἐνδότερος μηχανισμὸς τῆς ψυχῆς τίθεται σὲ κίνηση. Μιὰ συγκέντρωση δυνάμεων τοῦ ἔσω ἀνθρώπου. Καὶ μιὰ πρὸς τὰ Ἄνω ἐξόρμησις... Ὁ Ἄγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς ὀρίζει τὴν προσευχή: «Ἀνάστασις τοῦ πρὸς τὸν Θεόν». Ὁ ἱερός Ἀγιοσύνης παρατηρεῖ: «Ἀναβαίνει ἡ δέησις καὶ καταβαίνει τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλεος». Προσωπικὴ ἐπαφὴ καὶ μάλιστα συνομιλία μὲ τὸν Οὐρανόν. Στις ὑπερκόσμιες ἐκστάσεις τῆς προσευχῆς, τὸ πνεῦμα μας παίρνει μυστικὰς συνεντεύξεις μὲ τὸ αἰώνιο Πνεῦμα τοῦ Πατέρα, χωρὶς νὰ χάνουμε τὴν αἴσθησι τῆς γύρω πραγματικότητος.

«Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις»!

ΠΡΙΝ ἀπὸ λίγες μέρες διαβάσαμε σ' ἔγκριτη καθημερινὴ ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν μιὰ εἰδηση, πὸν ὑπογράφει καταξιωμένος δημοσιογράφος, τὴν ὁποία ἀναδημοσιεύουμε μὲ χαρὰ:

«Μιὰ πρωτότυπη διακοπὴ δικαστηρίου ἔγινε τὴν περασμένη Παρασκευὴ στὰ Γιάννενα. Ἦταν ἡ ἡμέρα τῆς τοπικῆς γιορτῆς, τοῦ νεομάρτυρα Γεωργίου πὸν γιὰ τὴν ἡπειρωτικὴν πρωτεύουσα εἶναι ἡ μεγαλύτερη θρησκευτικὴ ἐπέτειος. Αὐτὴ ἡ γιορτὴ ὅμως δὲν εἶναι καθιερωμένη ὡς ἀργία καὶ ἔτσι τὰ δημόσια καταστήματα εἶναι ἀνοικτά. Συνεδρίαζε λοιπὸν τὸ Τριμελὲς Πλημμελειοδικεῖο τὴν ὥρα πὸν σὶν κεντρικὸ δρόμο, μπροστὰ ἀπὸ τὸ δικαστήριον περνοῦσε ἡ μεγαλοπρεπὴς λιτανεία. Ἦταν ἡ ὥρα 11 καὶ στὴν ἔδρα πρόεδρος ἦταν ὁ κ. Δ. Ρίζος καὶ σύνεδροι ἡ κ. Μαρία Μαργαρίτη καὶ ὁ κ. Γρηγόριος Κουτσουκώστας, ἐνῶ στὴν εἰσαγγελικὴν ἔδρα ἦταν ἡ κ. Κ. Δραγνιζίδου.

Φαίνεται πὸς ἴσοο ὁ πρόεδρος ὅσο καὶ οἱ ἄλλοι δικαστὲς θεώρησαν ἀνευλαβὲς νὰ δικάζουν τὴ στιγμὴ πὸν ὁ πιστὸς λαὸς λιτανεύει τὸν Ἄγιο καὶ μετὰ ἀπὸ μιὰ σύντομη ἀνταλλαγὴ ἀπόντων ὁ κ. Δ. Ρίζος εἶπε: «Τὸ Τριμελὲς Πλημμελειοδικεῖο Ἰωαννίνων, υ-

μῶντας τὴν ἱερὰ μνήμη τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρα Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, ἡ λιτανεὺση τῶν σεπτῶν λειψάνων τοῦ ὁποίου γίνεται κατ' αὐτὴν τὴν ὥρα, διακόπτει στὸ σημεῖο τοῦτο τὴ συνεδρίασὴν του μέχρι τῆς 12ης μεσημβρινῆς».

Ἀπόφασις ὀπωσδήποτε πρωτότυπη. Ἀξίζει συνχαρητήρια σιὸς δικαστὲς.

Τὴν καρδιά στὸ Ἐδαγγέλιον.

Η Δ.Ι.Σ., μὲ πρότασις τοῦ Μακαριωτάτου προέδρου τῆς κ. Σεραφεῖμ, ἀπεφάσισε καὶ προσέφερε σιὸ ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, ὅστερα ἀπὸ αἰτημά του, 46 μεγάλες εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ θυζαντινῆς τεχνοτροπίας σὲ ξύλινο πλαίσιο καὶ ἰσάριθμα Ἐδαγγέλια προσοικειωμένα σὲ εἰδικὴ θήκη.

Ἡ προσφορὰ ἔγινε γιὰ τὰ νέα Δικαστήρια πὸν ἤδη λειτουργοῦν σιὸς ἐγκαταστάσεις τῆς πρώην Σχολῆς Ἐυελίδων. Οἱ εἰκόνες εἶναι ἀναπαραγωγὴ περιόφημον ἔργου, τοῦ μεγάλου ζωγράφου Θεοφάνους τοῦ Κρητός, πὸν βρίσκεται σιὴ Μονὴ Σταυρονηκίτη.

Ἄς εὐχηθοῦμε, ὁ κόσμος τῶν Δικαστηρίων—σιὸ σύνολό του— νὰ συγκινεῖται καὶ νὰ συνέχεται ἀντικρῦζοντις τὰ ἱερὰ Σύμβολα, ν' ἀκουμπᾷ μὲ τὴν καρδιά τὸ Ἐδαγγέλιον, ὥστε ἡ Δικαιοσύνη νὰ εἶναι πάντα ὑγιέστατη καὶ οἱ συνειδήσεις νὰ μὴ ἐπαναστατοῦν.

Ἐπι - κοινωνία.

ΜΕΤΑΞΥ 17 καὶ 21 Φεβρουαρίου ἔγινε σιὴν Ἀθήνα τὸ Δ' πανελλήνιον συνέδριον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Δημοσίων Σχέσεων, μὲ γενικὸ θέμα «ἡ Ἑλλάδα μπροστὰ σιὴν ἐπικοινωνιακὴ πρόκληση».

Μὲ ἱκανοποίησις σημειώνομε διὰ ἀπὸ τοὺς διακεκριμένους ὁμιλητὲς παρουσιάσθηκαν λαμπρὲς εἰσηγήσεις πὸν ἀφοροῦσαν καὶ σιὸ θέμα τῆς ἀλώβητης ἐθνικῆς ταυτότητος, καθὼς βρίσκεται σιὸ σταυροδρόμι πολυποικίλων ρευμάτων. Τοτίστηκε ἰδιαίτερα ἡ ἀξία τῆς Παράδοσις τοῦ Ἔθνους μας. Οἱ ἐργασίες τελείωσαν μὲ βαρυσήμαντη ὁμιλία ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Κισσάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖο γιὰ τὸ θέμα «ἡ ἠθικὴ ἀναγκαιότητα σιὸν κόσμο τῆς σύγχρονης ἐπικοινωνίας».

Εἶναι γνωστὸ πὰ σὲ ὄλους διὰ ζοῦμε σιὴν ἐποχὴ τῆς ἐπικοινωνιακῆς ἐπανάστασις. Εἶναι καιρὸς νὰ καταλάβομε διὰ μιὰ καλοπροαίρετη τοποθέτησις μας ἀπέναντι τῆς, οἴγουρα θ' ἀποδώσει εὐχρῆμους καρπούς.

Ειδήσεις που ενδιαφέρουν τους Έφημεριους

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΩΝ

Το ποσό για τη νοσηλεία ασφαλισμένων του TAKE στο εξωτερικό αυξήθηκε από 800.000 σε 1.200.000 δρχ. με την υπ' άρ. 417)1554)1985 απόφαση του υπουργού Υγείας και Προνοίας (ΦΕΚ 732)5.12.85 τ. Β').

Η αύξηση περιλαμβάνει και τις εκκρεμείς και μη εκκαθαρισθείσες ακόμη περιπτώσεις ασφαλισμένων που νοσηλεύθηκαν στο εξωτερικό.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΗΛΕΙΑΣ

Θεολογικό Συνέδριο με θέμα «Θεολογία και ζωή» οργανώθηκε από την Ι. Μητρόπολη Ηλείας και Ωλένης, στην Αμαλιάδα, από 22 έως 23 Φεβρουαρίου, κατά το ακόλουθο πρόγραμμα:

Σάββατο 22 Φεβρουαρίου, άφιξη συνέδρων, Ακολουθία Έσπερινοῦ στην Ι. Μονή Φραγκαβίλλας, εισήγηση από τον πρωτοπρ. π. Κων. Ηλιόπουλο στο θέμα «ή πράξεις, τής θεωρίας επίβασις», συζήτηση, συνεστίαση και Απόδειπνο.

Κυριακή 23 Φεβρουαρίου, έκκλησιασμός στον ι. ναό Αγίου Αθανασίου Αμαλιάδος, προσφορά καφέ στην αίθουσα του Συλλόγου «θεία Οικοδομή» και εισήγηση από τον Καθηγητή κ. Χρ. Γιανναρά στο θέμα «πίστις και γνώσις», στην ίδια αίθουσα. Ακολούθησε συζήτηση, γεύμα στο Οικοτροφείο Φραγκαβίλλας, επίσκεψη στην Αρχαία Όλυμπία και συζήτηση - άνακεφαλαίωση - έξαγωγή συμπερασμάτων. Η φιλοξενία προσφέρθηκε στους συνέδρους δωρεάν.

ΚΛΗΡΙΚΟΛΑΪΚΕΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ

Πραγματοποιούνται σε κεντρικές ένορίες της Ι. Μητροπόλεως Δημητριάδος κληρικολαϊκές συνελεύσεις, με συμμετοχή ένοριτών. Στη διάρκεια τους γίνεται άπολογισμός του συντελεσθέντος έργου και συζήτηση - προγραμματισμός για τις νέες προοπτικές που διανοίγονται στο μέλλον. Οί ένοριτες έκδηλώνουν ενδιαφέρον, μετέχουν στις συζητήσεις για τον καταρτισμό των προγραμμάτων Ιεραποστολικής, κοινωνικής και οίκοδομικής δραστηριότητας, εκφέρουν κρίσεις και άποψεις, συμβάλλοντας έτσι στην κοινή προσπάθεια για το ξαναζωτάνεμα τής ένορίας.

Στις συνελεύσεις παρίσταται κατά κανόνα ο Σεβ. Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος. Μέχρι τώρα έγιναν τέτοιες συνελεύσεις στις ένορίες Αγ. Ά-

Του κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

ναργύρων, Αγ. Κωνσταντίνου, Αναλήψεως, Εὐαγγελιστρίας, Μεταμορφώσεως, Αγ. Δημητρίου Βόλου, Σούρης κ.λπ.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ 1986»

Όδηγίες για την άρτιώτερη διοργάνωση τής «Έβδομάδος Έξωτερικής Ιεραποστολής - 1986» (23 - 29.3.86) δόθηκαν στις Ι. Μητροπόλεις με την υπ' άρ. 2421)20.1.86 Συνοδική Έγκύκλιο.

Για την «Έβδομάδα» αυτή το άρμόδιο Γραφείο τής Άποστολικής Διακονίας έτοίμασε και άπέστειλε ήδη:

- Δύο τύπους πενταχρώμων άφισών διαστάσεων 50X70 έκκατ. για τοιχοκόλληση.

- Ειδικά μαθήματα για όλες τις βαθμίδες τών Κατηχητικών.

Όπως είναι γνωστό κατά την Κυριακή τής Όρθοδοξίας περιάγεται ειδικός δίσκος στους ί. ναούς, ενώ χρηματικά ποσά συγκεντρώνονται και από τους μαθητές τών Κατηχητικών και τών Δημοσίων και Ιδιωτικών Σχολείων («Ιεραποστολική δραχμή») που άποστέλλονται έν συνεχεία στον υπ' άρ. 55807494 λογαριασμό τής Έθν. Τραπέζης (Κατάστημα Μητροπόλεως - Άθήνα), με την ένδειξη «Άποστολική Διακονία - Για την έξωτερική Ιεραποστολή».

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ TAKE

— Θεοδώρου Κων., Ιερεύς, ΜΚ 5, έτη ύπρ. 35, σύνταξη 61.440, οίκ. επίδ. 2.900, έφάπαξ 968.758.

— Άγγελής Εὐάγ., Ιερεύς, ΜΚ 9, έτη ύπρ. 35, σύνταξη 56.320, οίκογ. επίδ. 2.900, έφάπαξ 955.980.

— Μπουκίδης Θεοφ., Ιερεύς, ΜΚ 9, έτη ύπρ. 35, σύνταξη 56.320, οίκογ. επίδ. 2.900, έφάπαξ 979.786.

— Άνυφαντής Άντ., Ιερεύς, ΜΚ 9, έτη ύπρ. 35, σύνταξη 56.320, οίκογ. επίδ. 2.900, έφάπαξ 979.421.